

Corsanummer : BV23.0076

Datum vergadering : 6 juli 2023

Aanwezig in de raadszaal:

Raadsleden:

WIJ Lansingerland : Jan Jumelet, Mark Bik, Bianca Boonstra, Abdel Afalah, Jan Alsemgeest
Leefbaar 3B : Don van Doorn, Jean Paul Meuldijk, Jan Pieter Blonk, Marjolein Gielis, Leon Erwich, Johan Philippens, Machiel Crielaard
CDA : Nelleke Bouman, Dave Bergwerff, Frans Ammerlaan, Job Halkes, Charles van Harn
VVD : Matthijs Machielse, Ivo de Graaf, Christiaan Toussaint
D66 : Ineke den Heijer, Brecht Weerheijm, Ronald van der Stad
ChristenUnie : Kees-Willem Markus, Paul Lieverse, Arjen Hofman
GroenLinks : Marko Ruijtenberg
PvdA : Hamid Azzouzi
VOOR Lansingerland : Petrine van Olst

Wethouders : Leon Hoek, Simon Fortuyn, Michiel Muis en Titia Cnossen

Voorzitter : Pieter van de Stadt

Plv. griffier : Lianne van den Houten

Afwezig:

WIJ Lansingerland : Chantal van Weede
CDA : Jan Willem van den Beukel
VVD : Marloes Draak, Ed van Santen

1. Opening en mededelingen

De voorzitter, om 20.00 uur: Goedenavond, dames en heren, aanwezigen, op de tribune, de pers prominent vertegenwoordigd, we hebben een balkon loge. Goedenavond, inwoners die hier of thuis via de livecast mee luisteren, alle ambtelijke ondersteuning, leden van het college en natuurlijk de leden van de raad, goedenavond. Naast mij zit namens de griffie, welkom aan alle leden van de griffie, griffier Van den Houten vanavond. Ik open de vergadering van de gemeenteraad van Lansingerland, het is vandaag 6 juli 2023 acht uur. We hebben een speciaal programma vanavond, een bijzondere raad waarin wij de kadernota bespreken en als u de agenda zo vaststelt straks ook de zomernota afhameren. Ik kan u vertellen dat we bericht van verhindering hebben van mevrouw Draak en de heer Van Santen, mevrouw Van Weede en de heer Van den Beukel. Onder de laatkomers scharen wij vanavond de heer De Graaf, de heer Afalah, mevrouw Den Heijer en de heer Philippens. Zij worden allen nog verwacht. De heer Van den Beukel is met heel spannende dingen bezig in Den Haag, hij stuurt ons wel als eerste een appje. Achter de tafel is wethouder Hoek een beetje later.

2. Trekken van het lot ter bepaling van het raadslid bij wie een eventuele stemming zal beginnen

De voorzitter: Het lot heeft nummer 4, de heer Azzouzi, getrokken. Mocht het zover komen.

3. Vragenhalfuurtje voor raadsleden

De voorzitter: Daar heeft niemand zich voor gemeld. U ook niet, meer Erwich. Dat is correct, dus dat agendapunt gaat voorbij.

4. Spreekrecht voor niet-raadsleden

De voorzitter: Hebben zich ook niet gemeld, dus ook dat agendapunt passeert. (...) Ik schors even een moment, we overleggen even met u.

Schorsing

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. We hebben overleg gehad met een meneer, hier aanwezig. Het gaat over een zaak waar hij niet over kan inspreken. Hij gaat zijn gegevens achter laten en dan gaan we dat verder regelen. De reden dat ik het even wilde uitzoeken, is dat dit de laatste vergadering is voor een langere periode omdat het zomerreces is. Was het dringend, had ik hem wel de gelegenheid willen geven, maar aangezien het over dit onderwerp niet kan, het is een zaak die onder de rechter is, dan gaat het nu voorbij. U krijgt later te horen, voor zover dat nodig is, wat er gebeuren moet.

5. Vaststelling van de agenda

De voorzitter: Op de agenda staat 1 besprekspunt: de kaderbrief. En 1 hamerstuk: de zomerrapportage. Iemand die daar verandering in aan wil brengen? Dat is niet het geval, dan stellen wij de agenda vast zoals die voor u ligt.

6. Besprekspunten:

6.a Kaderbrief 2024 - 2027

De voorzitter: Ik wil u voorstellen om het als volgt aan te pakken. We hebben 7 amendementen en 3 moties, dat betekent een nulde termijn, waarin iedereen het dictum van het amendement of de motie uitspreekt, niet de toelichting, niet de inleiding, maar alleen het dictum, zodat ze onderdeel uitmaken van de beraadslaging. Daarna wil ik de eerste termijn doen van groot naar klein. Ik heb erover geaarzeld en vergeten de griffier te vragen, dus ik stel voor dat we het nog een keer doen op volgorde van verkiezingsuitslag. We moeten in het er in het presidium over hebben wat de juiste volgorde is, maar ik wil het nu nog doen op grond van de verkiezingsuitslag als iedereen daarmee kan instemmen. Doen we het op die volgorde. Soms wijzigt het.

Nulde termijn

De heer Jumelet, WIJ: Wij dienen een motie in. Deze motie dien ik mede in namens L3B, de heer Van Doorn en de VVD, de heer Machielse. Ik zal me beperken tot hetgeen deze motie oproept.

M2023-009 Bouw met spoed flexwoningen voor met name onze jongeren

1. Te onderzoeken op welke verschillende manieren en op welke termijn in 2023 en volgende jaren flexwoningen voor met name jongeren, bij voorkeur in de 3 kernen van Lansingerland, gerealiseerd zouden kunnen worden. 2. Mogelijk een eenmalig c.q. incidenteel onderzoeksbudget mee te nemen in de begroting 2024. 3. de gemeenteraad uiterlijk in het voorjaar 2024 inhoudelijke te informeren over de uitkomsten van het onderzoek onder 1 genoemd. En gaat over tot de orde van de dag.

Mevrouw Bouman, CDA: Het eerste amendement dat wij indienen.

A2023-025 Verhogen inkomsten

De gemeente gaat op zoek naar nieuwe structurele en incidentele inkomstenbronnen, bijvoorbeeld

door het aan bedrijven uitgeven van gronden van de gemeente Lansingerland via een recht van opstal of in erfpacht en het genereren van Europese, nationale en regionale subsidie-inkomsten.

Dit amendement wordt mede ingediend door L3B, VVD en PvdA. Het tweede amendement.

A2023-026 Woonlastenverhoging als laatste optie

Het uitgangspunt is dat woonlasten niet boven het landelijk gemiddelde mogen uitkomen. Wij gaan eerst maximaal op zoek naar besparingen, bezuinigingen en inkomstenverhogingen. Lastenverhoging is de laatste optie.

Mede ingediend door L3B en de VVD. Dan heb ik nog een motie.

M2023-010 Pauzeknop nieuwe structurele uitgaven

Overwegende dat de gemeente Lansingerland komend jaar voor ongeveer 8 miljoen euro moet bezuinigen of lasten moet verhogen. Van mening, dat de raad bij de begrotingsbehandeling dit najaar in staat moet zijn een integrale afweging te maken ten behoeve van een zorgvuldig proces. Overwegende, dat nieuwe juridisch verplichte uitgaven de ruimte voor het maken van die integrale afweging beperken. Verzoekt het college om de 'pauzeknop' in te drukken en - tenzij daar een expliciet en specifiek raadsbesluit inclusief financiële dekking aan ten grondslag ligt - tot aan de begrotingsbehandeling geen nieuwe structurele verplichtingen aan te gaan.

Mede ondertekend door de VVD. Dank u.

De heer Markus, CU: Dit amendement dien ik mede in namens L3B, CDA en PvdA.

A2023-027 Vrij laten vallen stelpost herverdeeffect

De uitgangspunten van de begroting 2024-2027 (T23.02967) vast te stellen, met dien verstande dat aan de uitgangspunten het volgende punt wordt toegevoegd. Vrijvallen stelpost herverdeeffect. Voor de herijking van het gemeentefonds 2023 staan wij te boek al nadeelgemeente. Omdat er onduidelijkheid bestond omtrent een mogelijke nacalculatie is de stelpost herverdeeffect ingesteld als buffer voor een mogelijk toekomstig nadeel. Vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken is aangegeven dat zij vooralsnog geen nacalculatie toepassen. De stelpost herverdeeffect is daardoor niet meer nodig en kan vrijvallen.

De heer Ruijtenberg, GL: Het eerste amendement dat wij willen indienen is

A2023-028 Toeristenbelasting in Lansingerland

Verhogen inkomsten. De gemeente Lansingerland gaat op zoek naar nieuwe structurele en incidentele inkomstenbronnen, door het invoeren van toeristenbelasting en gaat onderzoeken wat het geijkte tarief is in verhouding tot de regiogemeenten in de MRDH.

A2023-029 Betaald parkeren ipv blauwe zones

Verhogen inkomsten. De gemeente Lansingerland gaat op zoek naar nieuwe structurele en incidentele inkomstenbronnen, door het invoeren van betaald parkeren in plaats van de blauwe zones en het ook enkel daar toe te passen waar nu reeds blauwe zones zijn.

M2023-011 Gemeentelijke windturbine

Overwegende dat de gemeente Lansingerland in 2024 voor ongeveer 8 miljoen euro moet bezuinigen of lasten moet verhogen. Van mening, dat de gemeentelijke uitgaven aan energiekosten hoog zijn en wellicht hoger gaan worden. Overwegende, dat een windturbine niet alleen bijdraagt aan de ambitie van de Gemeente Lansingerland om klimaatneutraal te worden maar ook de energiekosten

naar 0 kan brengen. Verzoekt het college om in de begroting 2024-2027 op te nemen dat er een windturbine geplaatst wordt die voldoende oplevert om te voldoen aan de totale energiebehoefte van de gemeente zelf en deze kosten voor te schieten uit de Eneco-gelden onder het mom “energie voor energie”.

De heer Azzouzi, PvdA: Het eerste amendement dien ik samen in met VOOR en CDA.

A2023-030 Toepassen Zero-based operatie bij opstellen meerjarenbegroting 2023-2027

Indieners stellen het volgende amendement voor. Beslispunt 2 van de gevraagde beslissing ‘De uitgangspunten voor de Begroting 2024-2027 (T23.02967) vast te stellen’ als volgt te wijzigen ‘De uitgangspunten voor de Begroting 2024-2026 (T23.02967) vast te stellen met dien verstande dat aan deze uitgangspunten het volgende uitgangspunt wordt toegevoegd, na uitgangspunt 1.1 ‘Een structureel sluitende begroting in 2024’: Zero-based begroten. Bij het opstellen van de Meerjarenbegroting 2024-2027 wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde Zero-based operatie om ervoor te zorgen dat de lucht uit de meerjarenbegroting 2023-2027 verdwijnt.

Het volgende amendement dien ik in samen met GL.

A2023-031 Geen bezuinigingen op voorzieningen voor de meest kwetsbare inwoners in het sociaal domein

De raad van de gemeente Lansingerland, in vergadering bijeen op 6 juli 2023. Indieners stellen het volgende amendement voor. Beslispunt 2 van de gevraagde beslissing ‘De uitgangspunten voor de Begroting 2024-2027 (T23.02967) vast te stellen’ als volgt te wijzigen ‘De uitgangspunten voor de Begroting 2024-2026 (T23.02967) vast te stellen met dien verstande dat aan deze uitgangspunten het volgende uitgangspunt wordt toegevoegd. Ontzien sociaal domein bij bezuinigingen. Sociaal domein taken en voorzieningen, die bedoeld zijn voor de meest kwetsbare inwoners ontzien bij eventuele bezuinigingen. Dit zijn in ieder geval de voorzieningen in het kader van armoede en minimabeleid, schuldhulpverlening, hulpverlening aan kwetsbare ouderen, mensen met een beperking, jongeren in de knel, statushouders en re-integratie instrumenten op weg naar (betaald) werk.

De voorzitter: Voor degenen die thuis mee kijken en denken: wat is een kaderbrief? Dat is het startdocument voor de begroting, die uiteindelijk in november door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Die begroting is een belangrijk iets, want de gemeenteraad gaat over de centjes van de gemeente, alle centjes. Zonder een door de raad vastgestelde begroting kan er geen geld worden uitgegeven, niet aan sociaal beleid, niet aan cultuur en sport, niet aan groen, niet aan veiligheid, niet aan wegen, enzovoorts, dus dat zou wel problemen geven. Om die begroting, die een lijvig document is, goed op te kunnen stellen geeft de raad kaders mee aan het college van hun verwachtingen. Iedereen die net heeft meegeluisterd heeft kunnen horen dat er amendementen en moties werden ingediend. Amendementen zijn wijzigingen die door partijen hier worden voorgesteld op die begroting. Dus die zeggen: eigenlijk wil ik dat net iets anders. Een amendement wijzigt het document direct. Daarnaast een drietal moties. Moties zijn verzoeken aan het college, dus dat zijn meer algemene zaken waarvan een partij zegt: het zou goed zijn als jullie dit of dat eens even uitzoeken of doen. In alle gevallen geldt natuurlijk: straks gaan we erover stemmen en dan zullen we zien of er zaken in de kaderbrief worden gewijzigd en in welke richting. Oftewel, het wordt een spannende avond, want dit bepaalt voor een groot deel de koers, een eerste stap in de koers die gemeente het volgende jaar gaat varen. Met die inleiding zou ik zeggen: meneer Jumelet gaat de aftrap geven.

Eerste termijn

De heer Jumelet, WIJ: Ik ga de moties en amendementen gewoon langs lopen, dat lijkt me het handigst want de beschouwing hebben we al gehad, daar hebben we niets op toe te voegen. Ik begin met het amendement van het CDA rondom het verhogen van inkomsten. Het lijkt een heel sympathiek amendement en dan komt het bekende maar. Het voorbeeld dat erin wordt aangegeven rondom recht van opstal of in erfpacht geven van gronden, dat stuit bij ons toch een beetje op bezwaar. Aan de ene kant is het natuurlijk wel bijzonder dat die rechtse partijen deze indienen, want volgens mij was erfpacht toch een duidelijk linkse gedachte in het verleden, maar je weet nooit hoe dingen veranderen in het leven. Het doel is veelal het tegengaan van grondspeculatie. Er zijn gemeenten die daar erfpacht voor hanteren. Ik heb het nagekeken, als je gaat googelen zie je dat nog maar een handvol gemeenten erfpacht hanteren. In de afgelopen jaren zijn er heel veel gemeenten die juist afgestapt zijn van erfpacht. Dus het is wel bijzonder dat we vanuit het CDA dit voorstel of deze gedachte krijgen. De heer Azzouzi: Dat zijn de voorbeelden in de motie. Hoe staat u tegenover het verhogen van inkomsten in het algemeen. De heer Jumelet: daar kom ik zo op. Daar kom ik vanzelf op. Erfpacht geeft ook heel veel gedoe als het gaat om financiering of hypotheekverstrekking. Wij vragen ons af, zeker als je kijkt naar bedrijven, of je daarmee bedrijven niet in de wielen rijdt in hun vestiging of ontwikkeling binnen onze gemeente. De vraag is: bewerkstelligen we niet juist het tegenovergestelde van wat beoogd wordt. Het vestigingsklimaat, dat moet de VVD heel erg aanspreken, wordt hiermee geweld aangedaan. Als het gaat om het tweede deel van het amendement, het genereren van Europese of nationale subsidie-inkomsten, dat is bij uitstek een heel goede gedachte, om daar te kijken: in hoeverre kunnen taken die we uitvoeren bekostigd worden vanuit subsidies? Ik geef in overweging richting het CDA en indieners om het voorbeeld rondom opstal en erfpacht dat wellicht uit het amendement weg te halen. Als het weg wordt gehaald, kunnen wij het amendement steunen. Blijft het staan, dan kunnen wij het amendement niet steunen. De woonlastenverhogen als laatste optie, daar kan ik heel kort over zijn, die zullen wij steunen. Wij zijn het heel erg eens om eerst op zoek te gaan naar besparingen en bezuinigingen en inkomstenverhogingen. Het liefst eigen vlees voordat we de rekening neerleggen bij onze inwoners middels lastenverhoging. Mocht het echt niet anders kunnen, is dat nog een optie, wij zullen dit amendement steunen. Dan kom ik bij het derde amendement rondom de pauzeknop, dat zullen wij niet steunen. Waarom? Wij denken dat deze manier de verantwoorde bedrijfsvoering van deze gemeente hindert. Wij gaan ervan uit, dat het college met verstand kijkt naar de investeringen die worden gedaan tegen de achtergrond van de kaderbrief en de komende begroting. Wij vinden deze enerzijds ver overbodig, maar we zijn er geen voorstander van in het kader van verantwoorde bedrijfsvoering. Dan ga ik het amendement van de CU. Daar zijn wij voor. Het is ook in het verlengde van onze woordvoering in de gezamenlijke commissie rondom de stelposten, dus die zullen wij van harte ondersteunen. Dan kom ik bij het amendement van GL over toeristenbelasting. Twee opmerkingen daarbij. Wij zijn echt een toeristische gemeente, dus niet. Het aantal toeristen dat hier komt en overnacht is op 1 hand te tellen. Dat is 1. 2. Wat wij wel heel bijzonder vinden, is de toepassing, in de toelichting staat dat: daarmee kan het ook van toepassing zijn op arbeidsmigranten. Dat vinden wij eigenlijk onbegrijpelijk. Dit moet je toch niet willen. Uiteindelijk is dan de grote vraag: wie gaat die rekening betalen? Wij zijn bang dat de arbeidsmigranten zelf die rekening niet zullen gaan betalen. Hier kunnen wij echt niet voor zijn. Mocht dat eruit gaan, dan nog blijft onze vraag: kosten/baten, welk probleem lossen we op. Beter gezegd: welk probleem veroorzaken we hiermee? Dan het amendement betaald parkeren in plaats van blauwe zones. Dit is al meerdere keren aangegeven door GL. We hebben bij de vitale kernen ook al moeten constateren, dat juist de kracht van onze kernen is dat mensen niet betaald parkeren. Natuurlijk, die blauwe zone. Maar uiteindelijk denk ik dat het een groot goed is, dat staat ook in ons verkiezingsprogramma, dat we absoluut geen betaald parkeren willen in onze gemeente, want uiteindelijk schrik je daar mensen mee af, mensen zullen andere keuzes gaan maken. Als je toch moet betalen, zullen ze naar andere winkelcentra gaan. Plus kosten en baten, wat ons betreft wordt het een enorm gedoe, het kost veel geld en het levert uiteindelijk helemaal niets op. De gemeentelijke windturbine. Het lijkt sympathiek maar gaat volledig voorbij aan de uitkomsten van

het onderzoek dat het college heeft gepresenteerd rondom windenergie. Waar ga je dat ding zetten? Volgens mij hebben we geen ruimte, we zitten volop in die discussie. Als je hiervoor stemt, gaan we een andere draai aan de discussie geven rondom windenergie. Dat gaan we niet doen, dus deze gaan we niet steunen. Dan kom ik bij de PvdA, zero-based. Daar hebben we in onze bijdrage bij de beschouwing ook naar gevraagd. Wij wachten even het oordeel van de wethouder af. Of 2024 al haalbaar is, ik zie diverse collega's al schudden met het hoofd, van links naar rechts en van rechts naar links, dus dat betekent nee. We wachten de wethouder maar even af. Als de wethouder zegt: dit is realistisch, dan zullen we het steunen. Zegt de wethouder: dit is niet haalbaar voor 2024 maar misschien voor 2025, dan zullen we het steunen, maar ik neem aan dat de wethouder dat dan mee neemt. Tenslotte het amendement geen bezuinigingen op voorzieningen van de meest kwetsbare inwoners. We hebben daar een beetje mee geworsteld, maar wij vinden hem iets te absoluut. Als daar had gestaan: zoveel mogelijk ontzien van. Dan hadden wij hem gesteund. We hebben in onze beschouwingen aangegeven, mensen die een steuntje in de rug nodig hebben die moet je zoveel mogelijk ontzien. Maar de opgave die er ligt is groot. Wellicht zijn er op het terrein van sociaal domein bezuinigingen te realiseren, die wellicht niet ten koste gaan van. Wij willen die optie wel open houden. Wij kijken graag tegemoet naar wat het college op dit punt zegt bij de begroting. De heer Azzouzi: Is WIJ consequent? Ik heb net gehoord dat lastenverhoging voor onze inwoners, daar zijn jullie het mee eens. Dit is ook voor de kwetsbare inwoners. Waarom steunen jullie dit amendement ook niet, zoals die is? De heer Jumelet: Dat is een beetje appels met peren. Op het moment dat er lastenverhoging plaats vindt, hebben wij allerlei voorzieningen voor mensen die het niet kunnen betalen om hen te ontzien. Het sociaal domein, om daar nu definitief een hek om te zetten om daar bezuinigingen aan voorbij te laten gaan, vinden wij op dit moment te ver gaan. Wij vinden hem sympathiek, maar we willen graag het college afwachten waar ze mee komen bij de begroting en niet een absoluut nee hierop zetten. Wij doen wel de oproep: probeer het zoveel mogelijk te ontzien. De heer Azzouzi: Ik snap de heer Jumelet. Hij zei: als we de lasten gaan verhogen hebben we voorzieningen om mensen te ontlasten. Het gaat hier om de lasten niet te verhogen ten gunste van een stukje vermogende mensen. Niet het sociaal domein niet ontzien is een heel ander verhaal. Ik kan u niet volgen. De heer Jumelet: Het is wel bijzonder dat u mij niet kunt volgen, volgens mij stelt u zelf de vraag aan mij door de verbinding te leggen tussen het één en het ander. Op het moment dat er lastenverhoging is, de WOZ gaat omhoog of weet ik veel wat gaat omhoog, er komt een hogere rekening op de deurmat te liggen bij een ieder, dan zal er een aantal mensen zijn, die dat niet kan betalen en daarmee een beroep kan doen op kwijtschelding. Op het moment dat je zegt het sociaal domein, dat is een ander onderwerp. Het zijn appels en peren. Daar wachten wij rustig af. We hebben in onze beschouwing gezegd: probeer de mensen die een duwtje of steuntje in de rug nodig hebben zoveel mogelijk te ontzien. Daar wachten wij het college af, wij kunnen nu niet overzien, op het moment dat je er een hek om zet, of dat haalbaar is ja of nee. De heer Azzouzi: Voor de duidelijkheid. WIJ wil de lasten niet verhogen. Het sociaal domein ontzien, daar hebben zij een voorbehoud. Dat wil ik even duidelijk maken. De voorzitter: Het is aan de heer Jumelet om dat duidelijk te maken. Daarom zijn er interrupties voor vragen. Het is aan de heer Jumelet om zijn eigen woorden te kiezen in de beantwoording. De heer Jumelet: Volgens mij ben ik heel duidelijk geweest. Volgens mij moeten we het één niet met het ander verbinden. Ik heb aangegeven hoe wij aankijken tegen de amendementen en moties. Dank u wel. De heer Markus: Ik wist niet of de heer Jumelet nog op zijn eigen motie in ging, dus ik wachtte tot hij daarmee kwam en toen was hij opeens klaar. Dat ben ik niet helemaal gewend van de heer Jumelet. De heer Jumelet: Na ampel overleg hebben wij besloten voor te zijn. Nee hoor, u heeft gelijk, ik was iets te snel, dat bent u niet gewend van mij. De motie die wij ingediend hebben. We hebben in onze beschouwing daar al uitgebreid bij stil gestaan. We hebben een heel grote zorg als het gaat om de beschikbaarheid van woningen voor jongeren die willen starten op de woningmarkt. Je ziet dat heel veel jongeren niet die toegang hebben, omdat het gewoon te duur is en niet beschikbaar is. We veronderstellen vaak eengezinswoningen of iets dergelijks, terwijl jongeren die willen starten genoeg hebben aan een appartement of eenheid voor een tweepersoonshuishouden.

De heer Markus: Het gaat me niet nog een keer gebeuren dat de heer Jumelet snel klaar is. Een vraag aan de heer Jumelet. Ik kan me herinneren dat iets minder dan een jaar geleden een dergelijke motie ook voor lag en toen gaf hij aan: ik vind hem overbodig want het staat in het coalitieakkoord. Ik ben even nieuwsgierig, tijden veranderen, dat snap ik heel goed, maar wat maakt dat de motie nu wel belangrijk is dat die nu wel ingediend wordt door jullie? De heer Jumelet: Ik zal u de uitleg besparen, want dat kunt u lezen. De reden dat wij hier aandacht voor vragen, is dat wij ons zorgen maken over de voortgang. We merken zelf in onze omgeving dat het probleem toch wel wat groter wordt. Je wilt gewoon met elkaar daar wat aandacht op vestigen. Zeker als het gaat om de begroting, dan kijken we toch heel erg naar lopende dingen. Dit is iets wat aandacht vraagt voor de toekomst. Toch ook wel even dat punt makend, dat hebben we vorig jaar gedaan rondom seniorenwoningen, de aandacht erop gevestigd richting het college en richting de raad zelf: laten we proberen de versnelling te laten plaatsvinden. Dat geldt ook voor de doelgroep jongeren, daar zie je dat de problemen groot zijn. Althans, de behoefte groot is. We willen hiermee toch wel extra de aandacht op vestigen in de hoop dat we daar waar het mogelijk is, zeker nu we ervaring opdoen met flexwoningen realiseren, om wellicht voor jongeren deze weg wat meer begaanbaar te krijgen. Het is met name aandacht vragen voor deze specifieke doelgroep, zoekend naar wellicht deze aanvullende oplossing te bieden. De heer Azzouzi: Ik wil de heer Jumelet vragen: waarom niet spoedzoekers, waar problemen spelen en waar we eigenlijk tekort komen. De heer Jumelet: Spoedzoekers, we hebben nu LOO1 80 plekken voor spoedzoekers, LOO2 ook weer 80 plekken voor spoedzoekers. Jongeren vallen over het algemeen niet onder de spoedzoekers, maar ze willen wel van de kant op een gegeven moment. Die willen ook graag zelfstandig. Je wilt uit huis, op eigen benen gaan staan. Je kan niet tot je 50^e thuis blijven wonen, althans, er zijn er wel, maar over het algemeen willen mensen toch die stap maken. Als je dat niet gegund is omdat er geen ruimte is, daar vragen wij met name aandacht voor. Maar spoedzoekers, als straks LOO2 geregeld is, hebben we 160 plekken. Natuurlijk, ik ben het met u eens, wellicht dat het in de toekomst meer moet worden, maar ik denk dat we een heel mooie stap gezet hebben met LOO1 en straks LOO2 om met de spoedzoekers antwoord te geven. Is het voldoende? Ik weet het niet, wellicht moet het meer zijn, maar ik wil het niet ten koste laten gaan van jongeren die ook die stap willen zetten. De heer Azzouzi: Bij spoedzoekers het LOO, we hebben begrepen van 3B Wonen dat er 3.000 aanmeldingen zijn. Vergeleken met het aantal dat we hebben gerealiseerd is het niets. Straks ga ik het vragen aan de wethouder. Natuurlijk, voor jongeren, maar echt de nadruk moet liggen op spoedzoekers en schrijnende gevallen. De heer Jumelet: De heer Markus refereerde terecht aan het coalitieakkoord, waarin rondom flexwoningen heel veel staat. Dan wil ik eigenlijk de vraag terugleggen bij u. Nu wij aandacht vragen even voor een andere doelgroep, waarom komt u zelf niet met een motie om te kijken naar realisatie van een LOO3 of LOO4 of voor spoedzoekers extra? Ik vind het een beetje flauw om nu te zeggen: dan bent u niet voor de spoedzoekers doordat u aandacht vraagt voor de jongeren. Dan daag ik u uit: kom dan zelf met een motie om extra flexwoningen te realiseren voor spoedzoekers. Maar die motie heb ik in mijn stapeltje niet zitten. Wellicht kan er geschorst worden, dan kunt u die nog schrijven. De heer Azzouzi: Ik wil de heer Jumelet gerust stellen: onze oplossing zit hem in het structureel sneller bouwen. Daar kan je structureel het probleem oplossen en niet incidenteel door flexwoningen. Wij vinden flexwoningen echt voor spoedzoekers en schrijnende gevallen een prima oplossing, niet voor jongeren. De heer Jumelet: Ik denk dat we het in deze raad erover eens zijn, dat we inderdaad snel moeten bouwen. In de verkiezingsprogramma's en het coalitieakkoord hebben we gezegd: bouwen, bouwen, bouwen. Wat overigens vaak resulteert in discussies in: miauwen, miauwen, miauwen. Op het moment dat het erop aankomt, boter bij de vis, maar dat is altijd wat lastig blijktbaar. Ik ben het met u eens, bouwen, bouwen, bouwen. Wij steken onze nek uit voor de jongeren nu. Ik hoop dat u dat waardeert en dat u dat niet verwacht met andere discussies. Natuurlijk, ik zou heel graag willen dat je naar een structurele oplossing wilt, maar dat zie ik op dit moment nog niet gebeuren. Voor de tussentijd is een flexwoning wellicht een mooie toevoeging om tegemoet te komen aan de vraag die

er is. Als u komt met een motie om extra flexwoningen voor spoedzoekers te realiseren, dan zijn wij gaarne bereid om daar positief naar te kijken.

De heer Van Doorn, L3B: Ik zal starten met te duiden over de brief an sich, welke status geven wij die gezien de vele onduidelijkheden die er nog zijn en onzekerheden die boven de markt hangen. Daarna wil ik de raad kort meenemen in de oplossingslijnen van L3B om te kijken naar de problematiek die we moeten oplossen op korte termijn en lange termijn, zodat daarna het stemgedrag bij de moties en amendementen duidelijk wordt. We nemen nog niet de harde besluiten, maar we geven wel duiding aan de oplossingsrichtingen, maar die harde besluiten hangen weldegelijk boven de markt. Niet alles zal opgelost worden straks in de septembercirculaire, dus we moeten ons daarop voorbereiden. Dat hele onzekere, de stappen die we daarin zetten, het minder absolute karakter van de brief zit hem ook wel in het voorgestelde proces, waarin we stap voor stap toewerken naar de begroting. Hoe kijken wij naar de uitgangspunten, hoe keihard zijn die, hoe flexibel zijn die nog in de uitwerking? De oplossingslijnen van L3B zijn helder en duidelijk: creatief doorpakken t.a.v. de mogelijke inkomsten, een aantal opties die we kunnen verkennen. Op alle beleidsvelden zijn bezuinigingen mogelijk, zeker door te stoppen met niet aantoonbaar effectief beleid. We moeten bouwen voor onze inwoners, we moeten scherper aan de wind zeilen met de begroting, het gaat om creativiteit, innovatie en begrip. Dat begrip willen we samen met andere gemeenten oppakken om de bestuurlijke verhoudingen stevig te beïnvloeden en bij provincie en rijk flexibiliteit te eisen en medewerking. En tenslotte een heel eenvoudige boodschap in gesprekken met het rijk en provincie, het is een verbastering van wat we eerder hebben gezegd, maar wat ons betreft: geen knaken, geen taken. Er wordt steeds lacherig over gedaan, dat mag, dat is hartstikke leuk, maar het is ons echt bloedserius. Het rijk gooit allerlei taken over de schutting, wij zitten hier de bevolking uit te knijpen om ze uit te kunnen voeren. Het is echt van belang dat we durven zeggen: als er geen geld mee komt met de opdracht die we krijgen, gaan we de opdracht gewoon niet uitvoeren. Volgens mij zijn er steeds meer gemeenten die beseffen dat dat de enige oplossingslijn nog is. Ik hoop echt dat we met meer power aan tafel gaan zitten als we straks met rijk en provincie zitten, anders zullen wij de rekening moeten gaan betalen. Wat ons betreft zijn we dat deel zat. Ten aanzien van het verhogen van de inkomsten. We hebben daarin een coproductie gehad, prima voorstellen van verschillende lijnen, om daarin creativiteit te benadrukken. Subsidiering is een heel belangrijke, het lukt nog niet helemaal om het goed weggewerkt te krijgen, dus we verwachten daar echt een concreet voorstel. Het voorstel van GL, je zou zeggen, toeristenbelasting, dekt dat de lading, maar met de interpretatie van de woningen in de glastuinbouw, als je huizen verhuurt, hoe beoordeel je dat als het seizoenwerkers zijn. Is dat alleen de huisvesting of is dat weldegelijk een soort bed and breakfast achtig iets of een hotel achtige constructie? Wij hebben in een eerdere collegeperiode al eens de forenzenbelasting in dat kader ingebracht. Toen werd dat afgeschoten onder het mom van de baten waren lager dan de administratieve lasten. We zijn nieuwsgierig of daar nieuw perspectief op is, zodat ook dit verhaal meegenomen kan worden. Afhankelijk oordeel college zullen wij reflecteren op het voorstel van GL, op voorhand serveren wij die zeker niet af. De woonlasten als laatste optie, dat ligt in het verlengde van wat ik net zei. Als je eerst maximaal de verkenning hebt gedaan op bezuinigen en op het niet uitvoeren van taken die niet gefinancierd worden, dan pas als allerlaatste optie gaan we gezien de financiële druk op de huishoudens in Lansingerland die optie verkennen. De heer Markus: Nog even over toeristenbelasting en forenzenbelasting. U heeft dat ingebracht, die forenzenbelasting. Heeft u in de toezeggingenlijst gelezen dat voor de begroting 2024 het college met een voorstel komt. Als dat voorstel komt, kan dan dit amendement over toeristenbelasting worden meegenomen? De heer Van Doorn: Zeker, want het gaat over de gedachte erachter. Dat we straks niet iets verkennen omdat het verkeerde woordje gekozen is, maar beide, zodat we kunnen samenvoegen. Welke optie het beste is, daar moeten we dan voor kiezen. Een goed voorstel. Bouw met spoed flexwoningen. We zaten natuurlijk heel erg op dat uitgangspunt, naar beneden bijstellen zodat de inkomsten vanuit het gemeentefonds omlaag ging. De uitstroom van jongeren is forser dan

gepland, ze kunnen hier geen huis vinden, vestigen zich in steden in andere gemeenten. Als dit een impuls is die kan bijdragen aan de reductie van die uitstroom, dan snijdt het mes aan 2 kanten. Vandaar dat dit een heel belangrijke is. Aangezien we als raad allerlei opties en mogelijkheden zien om te bouwen voor woningzoekenden, asielzoekers en spoedzoekers. Ik verwacht eigenlijk omarming van deze motie zodat we voor onze eigen inwoners met eenzelfde inzet tot realisatie van woningen komen. Volgens mij zitten we met zijn allen op één lijn in deze. Het laten vrij vallen van stelposten, dat had ik in de commissie al voldoende onder woorden gebracht, waarom wij die steunen en mee indienen. Het zero-based, daar ben ik nieuwsgierig naar de reactie van de wethouder, want die suggereerde dat er al een vorm van zero-based begroten wordt doorgevoerd. Als dat niet zo is, wil ik weten, kijkende naar de operatie om in beeld te brengen waar alle bezuinigingen liggen, wil ik niet dat er heel veel effort gestoken gaat worden in een nieuwe methodiek, tenzij die methodiek dat mogelijk maakt. Dus ik ben even nieuwsgierig hoe de wethouder kijkt naar dit voorstel voordat we hierop reageren. Betaald parkeren, het zal niet vreemd voorkomen dat dat wat ons betreft onbespreekbaar is. Voor ons gewoon geen optie, in het verkiezingsprogramma niet. Op geen enkele manier steunen wij het invoeren van betaald parkeren. Pauzeknop is ook niet bespreekbaar. Het coalitieakkoord uitvoeren. Ik wil ook de organisatie niet lam zetten met alles parkeren. De pauzeknop wil zeggen dat je vast komt te zitten en we hebben ook een coalitieakkoord, daar zit nieuw beleid in, dat prioriteren we dus opnieuw en daar zal dekking voor moeten komen en er moeten afspraken op gemaakt worden. Wij kunnen en willen die niet steunen. Gemeentelijke windturbines, daar zijn we per definitie tegen. Ze zijn niet mogelijk. Daar waar die kleiner zijn, er zijn voldoende alternatieven. Ik denk dat deze motie om alternatieven te bedenken en te zoeken niets toevoegt. Het zal geen verrassing zijn, wij zullen het niet steunen. Geen bezuinigen op voorzieningen voor de meest kwetsbare inwoners. Ik was helder in hoe wij kijken naar bezuinigen. Wij zullen dat toetsen op de effecten van beleid. Draagt beleid niet bij aan een oplossing, dan zullen we dat beleid schrappen, ongeacht voor welke doelgroep het is. Als beleid niet werkt, is het zonde van je geld, dan kan je dat beter op een andere manier inzetten. Welke alternatieven dat zijn, zien we bij de begroting. Effectiviteit van beleid is wat voorop staat. Als dat voor de kansarmen en minder bedeelden een positieve bijdrage heeft, dan heeft beleid effect, dan is het een andere discussie dan wanneer is aangetoond dat het niets bijdraagt, dan zullen we dat niet steunen. Verder staan alle opties open, dus we gaan niet 1 doelgroep uitsluiten van bezuinigen. Dat gaan we integraal beoordelen. De heer Azzouzi: Dat verrast mij, want we hadden vorige week een debat hier. Toen was L3B voor de kwetsbare inwoners, eigen inwoners. Als puntje bij paaltje komt en je kan iets tastbaars doen voor die kwetsbare inwoners, dan zie ik een wegtrekkende beweging aan de rechterkant. Kunt u dat uitleggen aan de raad en aan de kwetsbare inwoners. De heer Van Doorn: Het wordt ten eerste lastig dat ik moet uitleggen wat de heer Azzouzi niet ziet, dat moet hij zelf straks doen. Ik heb verteld: als beleid niet werkt, dan willen we het schrappen. Dat is wat wij uitspreken. Als dat beleid toevallig de doelgroep raakt waar u het over heeft: wat heeft uw doelgroep aan niet-werkend beleid? Dat mag u dan straks in uw termijn aan mij uitleggen, dan hebben we misschien nog een debat erover. Dank u wel. De voorzitter: Meneer Azzouzi, u doet dit de hele tijd. Als een antwoord u niet bevalt, is dat geen reden voor een nieuwe interruptie. U gaat over de vraag, de heer Van Doorn gaat over het antwoord. Twee of drie keer hetzelfde proberen gaat alleen maar irritatie wekken en niet bereiken wat u wilt. Als u een interruptie op een antwoord heeft, moet dat een verduidelijking zijn of in ieder geval aanvullend. De heer Azzouzi: Ik wil de scherpste zoeken, daarom stel ik die vragen. Ik ga het in mijn termijn doen.

Mevrouw Bouman, CDA: Ik begin even in het algemeen. De commissiebehandeling van de kaderbrief bracht een gedeelde zorg aan het licht over de gemeentelijke financiën. Terecht. Was het niet € 11mln bezuinigen, dan werd het wel € 8 mln. Dan is het nog maar de vraag, want er staan een heleboel PM-posten, welke konijnen er nog uit de hoge hoed komen in de komende maanden? Dat kan een positief gebeuren zijn, het kan een negatief gebeuren zijn. Er zijn zorgen. Als ik dan naar

de commissiebehandeling kijk, er was toch wel zorg over: wat verstaan we onder het ene woord, wat onder het andere woord. Het ging over inwonersaantallen. Het ging ook over misverstanden over zero-based, hopelijk is dat nu wat duidelijker geworden, daar kom ik op terug. Dat gaf toch wel de nodige zorgen bij ons, vandaar dat wij met 2 amendementen komen en met een motie. Richting de begrotingsbehandeling verwachten we van het college dat ze met een onderbouwd voorstel komt dat een sluitende begroting oplevert voor 2024. Ik zal eerst even een toelichting geven op de beide amendementen en de motie en dan ingaan op wat door mijn collega's naar voren is gebracht. Het amendement verhogen inkomsten heeft als doel om meer stabiliteit te creëren voor onze begroting. Nu hebben we slechts 2 grote inkomstenbronnen: het gemeentefonds en de OZB-belasting voor inwoners en ondernemers. Vorig jaar zijn op diverse manieren inkomstenbronnen aangeboord via kapitaallasten reserves en preferente Stedin aandelen. Nu vragen we om nieuwe stappen zoals het genereren van meer nationale en Europese subsidie-inkomsten, een subsidioloog, wat L3B ook aangegeven heeft. Zo zullen we met de creativiteit minder afhankelijk zijn van de inkomsten vanuit het gemeentefonds. Ook vragen we met dit amendement om gemeentelijke gronden, die nog in het bezit zijn, die zijn er nog, bijvoorbeeld op Oudeland en Leeuwenhoekweg, om die niet alleen ter verkoop aan te bieden, maar ook de mogelijkheid te bieden voor het vestigen van een recht van opstal of gebruikmaking van erfpacht. De reden is dat veel ondernemers hun geld liever steken in een pand en machines in plaats van in grond. Een financieel voordeel van de gemeente is dat we op die manier minder geld ineens incidenteel en meer langjarig structureel krijgen. Dan even naar meneer Jumelet. Het gebeurt nog steeds bij gemeenten, de buurgemeente Rotterdam is daar een voorbeeld van, die nog steeds erfpacht hanteert. De creativiteit vragen wij. Er staat in ons amendement: bijvoorbeeld. Het kan en/of iets anders zijn. De heer Jumelet: Is het u bekend dat in de afgelopen jaren een tiental, ik heb ze niet precies geteld, maar ik denk dat het richting de 30 gemeenten zijn, die juist afzien van erfpacht. Het zijn nog maar een stuk of 6 gemeenten die erfpacht hanteren, waaronder inderdaad Rotterdam. Is het u ook bekend waarom die gemeenten daarvan afstappen. Mevrouw Bouman: Het idee kwam bij ons naar voren om te bekijken om ondernemers ter wille te zijn om te kijken of ze op deze manier aan de bak kunnen komen en dat er dus minder voor de gronden betaald hoeft te worden. Dat is voor ons reden om het te onderzoeken. De heer Jumelet: Is het bij u bekend dat banken juist bij de financiering van opstallen bij erfpacht heel erg terughoudend zijn. Benadeelt u dan niet juist de bedrijven om zich te vestigen en zich te ontwikkelen. Mevrouw Bouman: Mij niet bekend, maar laat onverlet dat het het onderzoeken waard is waarom het zo is en of er toch mogelijkheden zijn in deze. Maar het is een voorbeeld, erfpacht en subsidie. Het amendement lastenverhoging als laatste optie. We willen duidelijk maken dat de gemeente eerst de toring naar de nering zal moeten zetten voordat de lasten verder verhoogd worden om de begroting sluitend te krijgen. Vorig jaar zag het CDA al te gemakkelijk de lastenverhoging, zowel voor de inwoners als voor de ondernemers terwijl er toch in Lansingerland rijke mensen zijn en winstgevende bedrijven, maar er zijn ook problemen. Ik noem bijvoorbeeld de inflatie en de energieprijzen, die omhoog gaan. Dat kan een probleem zijn. Wij vinden het dan toch belangrijk dat het beleidsveld, het volledige besparingspotentieel in beeld gebracht wordt. En dat er dan gekeken gaat worden wat er dan eventueel nodig is. Maar eerst eens even per beleidsveld alles aangeven. Kortom, als uitgangspunt hebben we de woonlasten even geparkeerd, eerst even de andere items onderzoeken. Dan de pauzeknop van de nieuwe structurele uitgaven. Ik heb het verslag van de commissiebehandeling nog eens even nagelezen, want ik was op dat moment niet aanwezig, ik had het voorrecht om het verslag te lezen. Toen heb ik gelezen dat wethouder Fortuyn het verstandig vindt om tussen vandaag en de begrotingsbehandeling geen nieuwe structurele uitgaven te introduceren, tenzij het juridisch verplicht is, hij heeft de nodige voorbeelden gegeven, wat wel of niet. Een personeelslid, gaan we daar wel mee verder als er vacatures open staan, is het aanbesteed, ik ga het verslag en de commissiebehandeling niet herhalen. Dit willen we met deze motie nog wel even kracht bij zetten, vandaar de pauzeknop, die wij bij deze naar voren hebben gebracht. Dan ga ik even mijn lijstje af, want het is nogal wat. Vrij laten vallen stelpost herverdeeffect. Dat hebben wij mede ondertekend. De intentie is heel

duidelijk, wat ook verteld is in de brief van het college. Het is eigenlijk overbodig, maar wij hebben gezegd: dat gaan we mede ondertekenen. Misschien was het niet nodig, maar toch goed om het even hier te melden. Er komt geen nacalculatie, dus prima, we gaan daartoe over. Geen bezuinigingen op voorzieningen voor de meest kwetsbare inwoners en sociaal domein, het amendement van de heer Azzouzi. Daar heb ik het volgende op. Het sociaal domein is een grote kostenpost van de begroting, zo'n € 40 mln. U zegt: voor de kwetsbare inwoners, dat willen we ontzien. We hebben daar toch wel even moeite mee. Waar we zeggen: laten we het hele domein onderzoeken, waar zit er lucht in de begroting en dan dit eruit halen. Laten we eerst even helder krijgen of er in het sociaal domein, bij de participatie, bij de WMO, of er toch misschien niet wat lucht zit. Dan zouden we eventueel daarna kunnen kijken tot. Maar op voorhand dit al uit te sluiten, dan zeg ik: nee. We komen straks bij het zero-based begroten. Volgens mij is dat in tegenspraak met hetgeen u naar voren brengt, maar daar kom ik straks nog wel even op terug. Wat de kwetsbare inwoners betreft, er zijn allerlei mogelijkheden, ook nu al, dat aan deze mensen tegemoet wordt gekomen. Dat kan via de bijzondere bijstand, via toeslagen, misschien de energietoeslag, dat weten we niet. Wat vaak naar voren wordt gebracht: maatwerk voor de kwetsbaren onder ons. Wij gaan daar niet in mee. Het is in onze optiek te vroeg om daarin mee te gaan. Het zero-based gebeuren. Wat ik las in het verslag: er was wat verwarring in de commissie t.a.v. het begrip zero-based. Er moet scherp begroot worden, wat is nu een noodzaak, heb ik de wethouder horen zeggen. Er zit lucht in de begroting, moeten we daar niet eens naar kijken? De wethouder heeft toegegeven, dat hij daarnaar zal kijken. Dan gaan we dat eerst maar eens even afwachten. We wachten eerst even de reactie van de wethouder af. Wij zijn ervan overtuigd dat dit gaat lukken met zero-based, vandaar dat wij mede ondertekend hebben. De heer Azzouzi: Volgens mij heeft het CDA dit amendement mede ingediend. Mevrouw Bouman: Ja, dat zeg ik toch. We horen ook graag de reactie van de wethouder, maar ik ga ervan uit dat dit gaat gebeuren, we horen het graag. Dan de toeristenbelasting in Lansingerland. Door de collega's is al het nodige gezegd. De vraagstelling doet zich voor: is Lansingerland wel een toeristenplaats? Daar heb ik zo mijn twijfels over. Toen las ik over iets over de arbeidsmigranten. Arbeidsmigranten worden ingeschreven als niet-ingezetenen in het register niet-ingezetenen. Voordat je toeristenbelasting zou kunnen heffen, zou je eerst een verordening moeten hebben en volgens mij hebben we die niet. Ik kijk even naar de wethouder, die zal er misschien op ingaan. Dan is de vraag: wat is de status van arbeidsmigranten? De arbeidsmigranten die wij hier hebben, een aantal zit in woningen via uitzendbureaus, maar het merendeel komt van buiten. De vraagstelling is: hoe gaan we daarmee om? Als je naar rechterlijke uitspraken kijkt, ook van het Gerechtshof, dan kan gesteld worden dat een arbeidsmigrant gelijk gesteld wordt met een toerist, ware het niet, de gemeente Hollandse Kroon had de arbeidsmigrant gelijk gesteld met een toerist en daarvan hebben ze gezegd, in relatie tot het feit dat het een grote agrarische gemeente is en er veel arbeidsmigranten waren, toen is gezegd: we gaan deze mensen ontheffing geven. We hebben veel arbeidsmigranten die werken in de tuinbouw, dan zou ik zeggen: laten we deze mensen daar buiten laten. Ik hoor graag de reactie van de wethouder hoe hij daar tegenaan kijkt. De heer Markus: Ik zit vol verbazing naar u te luisteren. Bij het verhogen van inkomsten ziet u allerlei kansen, erfpacht moet onderzocht worden. We moeten alle kansen pakken die er liggen, dat gevoel krijg ik een beetje. Dan komt een ander amendement, dat ook een kans ziet, namelijk toeristenbelasting wellicht ook bij arbeidsmigranten, dan werpt u een Himalaya aan bezwaren op. Dat vind ik een beetje tegenstrijdig. Waarom bent u hier nou op tegen en ziet u bij dat andere wel allerlei kansen? Mevrouw Bouman: Dat heeft u goed gezien. Daar laat ik het even bij. Ik vind het niet ter zake doende. Wat betreft de arbeidsmigranten zijn wij deze mening toegedaan. Ik ben heel benieuwd hoe de wethouder hier tegenaan kijkt. Betaald parkeren in plaats van blauwe zones. Het zal niet onbekend zijn dat wij in ons verkiezingsprogramma ook hebben staan dat wij hier tegen zijn. Wij hebben dat al ettelijke malen naar voren gebracht. Wij werken niet mee aan betaald parkeren. In het amendement staat: gelijk als in Zoetermeer. Ik parkeer toch regelmatig in Zoetermeer op een parkeerterrein waar niet betaald hoeft te worden omdat de ondernemers toch heel graag mensen zien binnenkomen. Dat gelijk als in Zoetermeer is niet

helemaal ter zake doende. De heer Ruijtenberg: Ik twijfel of ik zal interrumpen, maar ik doe het toch maar. De vergelijking die mevrouw Bouman trekt, slaat helemaal nergens op. Ook in de gemeente Zoetermeer hoeft je inderdaad niet overal betaald te parkeren. Ook in de gemeente Zoetermeer is bij het Stadshart, waar betaald parkeren ingevoerd is en ook op andere delen. Net als ik hier voorstel dat we niet in heel de gemeente betaald parkeren doen, maar alleen op de plekken waar nu al een blauwe zone is. Als u zegt: ik hoef niet betaald te parkeren in de gemeente Zoetermeer. Dat klopt, dat hoeft in Pijnacker-Nootdorp ook niet overal. Ik zeg ook niet dat het hier overal moet. Misschien dat u zich bij de feiten kunt houden en dat u kunt bekijken dat het alleen bij de blauwe zones moet. Mevrouw Bouman: Ik heb al aangegeven: in ons verkiezingsprogramma hebben wij aangegeven dat we daar niet op ingaan en dat we niet voor betaald parkeren zijn. In Zoetermeer, ook in het Stadshart, waar ook de mogelijkheid is. Ik weet dat je moet betalen, maar er zijn ook plekken in de stad waar je niet hoeft te betalen. Dat is zeker ook in de kern. De heer Ruijtenberg: Dat klopt, dat heb ik net aangegeven. Het feit dat het in het verkiezingsprogramma staat van mevrouw Bouman, dat is heel erg mooi, in ons verkiezingsprogramma staat dat we het juist wel willen invoeren, maar dat doet er eigenlijk niet toe, wat er in de verkiezingsprogramma's staat. Het gaat erom, dat we € 8 mln moeten bezuinigen, dat we moeten gaan kijken: hoe gaan we inkomsten verhogen. Nu betaalt iedereen, want gratis parkeren bestaat helemaal niet, dus ook mensen die geen auto hebben betalen er nu voor. Het gaat erom, dat de gebruiker, de vervuiler betaalt. Ik ga u nogmaals vragen: wilt u zich bij de feiten houden en niet roepen dat overal betaald parkeren ingevoerd moet worden. Mevrouw Bouman: Ik blijf erbij: wij zullen dit niet ondersteunen. Betaald parkeren is voor ons not done. Dan de gemeentelijke windturbines van de heer Ruijtenberg. Zeer sympathiek dat u hiermee komt, maar er staat: de gemeentelijke uitgaven aan energiekosten zijn hoog. Mijn vraag is: bedoelt u dat de gemeente het e.e.a. zal gaan exploiteren? Of bedoelt u iets anders? Dat is voor mij wel een punt. Zou het een idee om dat niet zelf te doen maar uit te besteden aan een coöperatie? Dat gebeurt in vele gemeenten, bijvoorbeeld aan Nieuw Lansingerstroom, dat die het gaat doen, in eigendom komt en dat burgers en ondernemers daarbij betrokken worden? Zou je draagvlak krijgen als je dat zo naar voren gaat brengen? Ik vraag het me af. Het is sympathiek, maar ik vraag me af of je het zo moet doen. Dus meer bij derden neerleggen en misschien dat de gemeente er wat in zou kunnen betekenen, maar niet op deze manier. Ik ben benieuwd hoe de wethouder daar tegenaan kijkt. Dan de motie bouw met spoed flexwoningen voor met name onze jongeren, die door een drietal fracties is onderschreven. Ik heb er al het e.e.a. over gehoord. Toen dacht ik: bouwen met spoed. We hebben ook naar het coalitieakkoord gekeken. Naast de reguliere woningbouw voor jongeren, dat gaat allemaal gebeuren, maar door de coalitie wordt ook ingezet op de nodige flexwoningen. Laat ik voorop stellen dat wij niet tegen flexwoningen zijn, want dat vinden wij ook belangrijk, die zouden voor jongeren in combinatie met ouderen ergens neergezet kunnen worden. Maar er staat ook in het coalitieakkoord: dat er versneld gerealiseerd gaat worden. Dan zie je ook dat dat in deze periode allemaal gaat gebeuren. Waarom dit amendement, nu zo snel. Ik heb daar een vraag over, ik ben benieuwd hoe de wethouder er tegenaan kijkt. Er zijn de nodige plannen, de reguliere woningbouw wordt opgepakt. Vandaag is er een realisatieovereenkomst van Wilderszijde getekend voor woningen ook voor starters. We hebben vrij recent de starterslening ook voor jongeren nog even ondertekend en naar voren gebracht. Ik ben benieuwd hoe de wethouder daar tegenaan kijkt. Volgens mij heb ik mijn waslijst afgewerkt.

De heer Machielse, VVD: Laat ik helder zijn: ik ga proberen mevrouw Den Heijer wat recht te doen deze avond en het tempo erin te houden. Want we moeten aan de slag. Financieel solide beleid is nodig, want alleen zo gaan we zorgen voor de lagere lokale lasten. Dat was onze boodschap een paar weken geleden in de commissie in voorbereiding op deze kaderbrief. Wij hebben toen ook gezegd: better be safe than sorry. We moeten nu zorgen dat we de begroting van 2024 sluitend krijgen en zorgen dat we niet onnodig de lasten voor onze inwoners gaan laten stijgen. Ik heb daar een aantal uitgangspunten bij genoemd toen. Ik herhaal die even kort, want die heb ik gebruikt voor de beoordeling van de moties en amendementen, dan zullen alle puzzelstukjes op hun plaats

vallen. Wij hebben gezegd: waar mogelijk moet lucht uit de begroting. We moeten scherp kijken naar nut en noodzaak van beleid. We hebben ook gezegd: inkomstenbronnen moeten we proberen te verbreden en ongedekte taken moeten we of zorgen dat ze gedekt worden of waar mogelijk ook laten vallen. Daarnaast hebben wij gezegd, dat ongebreidelde groei van de lokale lasten voor de VVD niet bespreekbaar is. Dat de broekriem strakker moet worden aangetrokken in dit huis en dat we niet alleen naar onze inwoners kunnen kijken. Langs die uitgangspunten heeft de VVD de voorliggende moties en amendementen beoordeeld. Dan zal het u niet verbazen dat bij het eerste amendement, verhogen inkomsten, de VVD ook mede indiener is, want dat sluit precies aan bij wat er nodig is om te zorgen voor differentiatie in onze begroting. Dus dat we niet alleen afhankelijk zijn van gemeentefonds en OZB, maar meerdere knoppen hebben om breed te draaien aan de inkomsten, dus dat steunen we van harte. Ook zijn we mede indiener van het amendement om de woonlastenverhoging als laatste optie te beschouwen. Ik zeg daar ook maar alvast bij, dan hoeft de heer Azzouzi mij wellicht niet te gaan interromperen, dat het bijzonder hypocriet is om te zeggen dat je iets als laatste optie beschouwt en vervolgens om bijna een kwart van de begroting een hekje gaat zeten in een amendement om het sociaal domein te ontzien. Ik zal er niet later op terug komen, we gaan het niet steunen, want het is per definitie strijdig aan elkaar. Een amendement van de CU om de stelpost herverdeeldeffect te laten vrijvallen. Als ik zeg dat we beleid willen toetsen aan nut en noodzaak, dan zullen we op zijn minst stelposten en inkomstenbronnen ook moeten toetsen aan nut en noodzaak. Laat daar nu precies de heer Markus aan appelleren, dus ook dat amendement gaan wij zeker steunen. Het toepassen van zero-based als operatie bij het opstellen van de meerjaren begroting, dat vindt de VVD een interessante optie, we hebben dat in de commissie ook al aangegeven. Interessant is, dat ben ik met mevrouw Bouman eens, dat het best hypocriet is als een partij en zegt we willen op alle beleidsterreinen kritisch kijken naar nut en noodzaak en bezuinigingen, maar ook diezelfde partij zegt: ik zet een hek om een kwart van de begroting heen, daar mag in ieder geval niets gevonden worden, u mag er wel zoeken, maar niets vinden. Daar gaan we natuurlijk niet in mee. Maar voor dat zero-based ben ik toch heel erg benieuwd of de wethouder het als optie ziet om te gaan doen voor 2024. Als dat echt niet mogelijk is, vinden wij het wel belangrijk om te kijken of we dat dan vanaf 2025 bijvoorbeeld kunnen gaan doen. Ik geef de heer Azzouzi in overweging om daar constructief over na te denken. De heer Azzouzi: Ik ga even terug naar het verhogen van de lasten als laatste instrument. Wat is dan voor de VVD, als het sociaal domein als laatste, wat is de afweging van de VVD? De heer Machielse: Misschien snap ik uw vraag niet helemaal goed, maar u heeft het helemaal correct, dat ik liever kijk naar nut en noodzaak van beleid in het sociaal domein als bezuiniging dan dat ik ongebreideld de woonlasten ga verhogen. Dat zal de VVD ook blijven vinden. De heer Azzouzi: Dat geldt ook voor de PvdA. De heer Machielse: Ik ben blij te horen dat de PvdA zelf ook tot inkeer is gekomen t.a.v. zijn eigen voorstellen. Ik ga verder. De fractie van GL heeft een amendement ingediend over de toeristenbelasting. An sich vraag ik mij dan altijd af, als ik vrienden of familie vanuit het buitenland op bezoek krijg: waar moet ik ze laten? Want verder dan het Polderhuis kom ik niet voor een bed in deze gemeente, dat te huur is. Maar wellicht is dat mijn beperkte kennis en hebben we ook geen VVV in Lansingerland om de toeristen wat beter te informeren. Maar de heer Markus haalde het hal aan, de VVD heeft zich daar eerder ook hard voor gemaakt, om wel breed te kijken: waar zitten kansen op forenzenbelasting? Ik vind persoonlijk arbeidsmigranten geen toeristen, maar als we iets met forenzenbelasting zouden kunnen doen, mijn gevoel zegt dat daar materieel veel meer aan die opbrengstenkant te doen is dan aan de toeristenbelasting, maar ik kan dat niet helemaal beoordelen. Ik zeg vast in de richting van meneer Ruijtenberg dat ik graag het antwoord van het college even afwacht of het zin heeft om dit te gaan onderzoeken en of daar dan ook die forenzenbelasting in meegenomen kan worden. Maar an sich, een toeristenbelasting, mijn gevoel zegt dat dat weinig op gaat leveren. Wat in theorie heel veel zou kunnen opbrengen, denk ik zomaar, is betaald parkeren als u net als in Amsterdam en Rotterdam richting de € 8 per uur wilt gaan vragen, maar de VVD is toch echt voorstander van nul euro per uur parkeren in onze gemeente. We hebben dat ook meermaals gezegd, opgeschreven, het staat in

verkiezingsprogramma's, websites, artikelen, maar ook onze historische inbreng. Wij vinden echt dat gratis parkeren hoort bij onze winkelcentra. Bij de metro's is ook een blauwe zone, ik weet niet of u die bedoelt, maar juist het gebruik van openbaar vervoer gaan we straffen met betaald parkeren, dat lijkt de VVD ook geen goede optie. De heer Ruijtenberg: De heer Machielse had in het voorstel het tarief kunnen lezen. Er staat € 1,50 net als in Pijnacker-Nootdorp en Zoetermeer. Dus als u komt met € 8 of € 10 of € 50 zoals in Den Haag, dan zou ik zeggen: doe uw huiswerk, lees het voorstel. Als we gaan roepen: de blauwe zones bij het openbaar vervoer. Bij openbaar vervoer hebben we parkeerplekken. De plekken die aangewezen zijn, zijn geen blauwe zones, want die zijn juist om te stimuleren. De blauwe zones in de woonwijken, o.a. waar u woont, daar is het juist om de overlast te verminderen voor de inwoners, zodat die auto's daar niet blijven maar juist gebruik maken van het openbaar vervoer. Juist op die plekken om de inwoners te beschermen, ja, daar zouden we het moeten doen. De heer Machielse: We gaan diep de techniek in deze avond. Ik weet inderdaad dat het bij de stations mogelijk is om als bewoners een ontheffing te krijgen en dat de blauwe zones er in bepaalde gebieden zijn om de bewoners te beschermen, dat is correct. Waarom ik die € 8 aanhaalde, is omdat de VVD van mening is dat we het sowieso niet moeten doen, laat dat helder zijn, maar als je het dan doet voor € 1,50 en misschien de eerste 2 uur gratis, de baten nog eens veel lager gaan zijn dan de lasten. Maar we waren per definitie tegen, dus het heeft geen enkele zin om met mij een debat te gaan voeren over de hoogte van het tarief, want de VVD is en blijft tegen betaald parkeren in Lansingerland, daar kunt u van op aan. De heer Ruijtenberg: Ik ga niet het debat met u aan over wel of geen tarief. Ik ga het debat met u aan omdat het me verbaast dat u zegt: we gaan de diepte in, het wordt technisch. Nee, het is puur huiswerk, dat had u kunnen weten. De heer Machielse: Dank u wel. Ik ga gauw verder, want er zijn nog veel meer belangrijke voorstellen om te beoordelen deze avond. Daarmee kom ik bij de moties. De motie pauzeknop nieuwe structurele uitgaven zal de VVD steunen, we hebben hem ook mede ingediend. Volgens mij, ik hoor partijen zeggen: het is misschien niet verstandig, we hebben een coalitieakkoord, heb ik de wethouder in de commissie horen zeggen, dat het misschien helemaal niet zo onverstandig is om in ieder geval naar de begroting toe even wat voorzichtig te zijn, want juist dat solide financieel beleid, waar ik het vaker over heb, dat vereist nou eenmaal dat we even voorzichtig zijn, want er zit veel onzekerheid in die kadernota. Er zit nog veel meer onzekerheid naar de begroting toe. Juist omdat die voorzichtigheid geboden is, zullen we deze motie van harte ondersteunen. Dan de gemeentelijke windturbine. Daar zijn de partijen van de heer Ruijtenberg en ik het niet helemaal met elkaar eens, maar wij waren voorstander van het verkopen van de Eneco-aandelen, ik heb goed onthouden dat GL daar tegen was. De heer Markus: De pauzeknop. Ik moest even kauwen. U zegt: we moeten voorzichtig aan doen. Je kan voorzichtig rijden met je auto en je kan stilstaan. Wat u voorstelt in de motie is om stil te gaan staan met de auto. En in uw onderbouwing zegt u: we kunnen ook langzaam doorrijden. Dat lijkt me toch wat tegenstrijdig met elkaar. Wat bedoelt u precies? De heer Machielse: Het is goed dat u me dat vraagt, meneer Markus, want voorzichtigheid op het gebied van structurele uitgaven betekent inderdaad stilstaan de komende maanden. Dat is een goede verduidelijking, die maak ik graag. Om voorzichtig te zijn naar de begroting toe vinden we het onverstandig om grote structurele uitgaven aan te gaan in het licht van al die onzekerheid. Dat is voorzichtigheid, maar op specifiek die structurele uitgaven betekent dat inderdaad even stilstaan wat ons betreft. Een heldere verduidelijking. Dan ga ik nu echt verder met de windturbine. De VVD is en was voorstander van het verkopen van de Eneco-aandelen, omdat we in Nederland een prachtige scheiding hebben tussen energielevering en -productie en netbeheer. Het netbeheer zien we echt als een overheidstaak, terwijl productie en levering van elektriciteit en gas zien we echt als iets wat voor de markt is. Als gemeente dan je eigen windturbine gaan plaatsen en exploiteren, past daar totaal niet in, laat ik daar helder over zijn. Als het dan een lokaal initiatief kan zijn met een coöperatie zoals Nieuw Lansingerstroom, dan is dat natuurlijk iets moois. Laat onverlet dat voor een windturbine aan sich de VVD de locatie even niet zou zien in de gemeente, dus deze motie gaan we in ieder geval niet steunen. Maar ik wilde positief eindigen, daarom heb ik even 2 moties omgewisseld. Tot slot wilde ik het even met u hebben over het bouwen van flexwoningen voor onze

jongeren. De grootste uitdaging waar we in Lansingerland voor staan op de woningmarkt is misschien wel de diversiteit aan woningen om een stuk doorstroming te creëren, maar ook om een stuk instap te kunnen creëren voor vele doelgroepen. Wat de VVD vaak heeft aangehaald in debatten over zowel de opvang van Oekraïners als de noodopvang van statushouders, is dat we als gemeente er fantastisch toe in staat blijken te zijn om als de nood aan de man is iets te gaan regelen: voor ontheemden, voor asielzoekers, als noodopvang. Maar als het op onze eigen jongeren en onze eigen starters aankomt, dan blijven we jarenlang hangen in onderzoeken, locatiestudies en allerlei plannenmakerij, maar de eerste flexwoning voor jongeren heb ik nog niet gezien. Inmiddels is die er bijna, dus dat is goed nieuws, maar we moeten die inzet, dat ritme dat we nu hebben, moeten we vast weten te houden. Daarmee creëren we gewoon wat breder aanbod op de woningmarkt. Dat zorgt ook voor minder verdrukking van statushouders, die geplaatst moeten worden, want er is dan wat meer aanbod in dat instapsegment, waar een spoedzoeker in kan, waar jongeren in kunnen. Daarom vinden we het echt wel belangrijk om ook met deze motie het belang daarvan te onderstrepen om echt aan te geven: er is spoed bij. Natuurlijk, spoed op alles is defacto spoed op niks meer, maar die flexwoningen, daar zou echt wat realisatie op mogen gebeuren. Daarmee wil ik deze eerste termijn afsluiten. Dank u wel.

Mevrouw Den Heijer, D66: Zoals wij in de commissie al aangaven, hadden wij niet echt de behoefte aan het opstellen van allerlei moties en amendementen rondom de kaderbrief, omdat die eigenlijk heel onduidelijk is. Of in ieder geval, de situatie onduidelijk is. Niet de brief zelf, die was zo kort. We hebben natuurlijk de commissiebehandeling gehad, waar we allerlei dingen aan het college hebben meegegeven. We gaan er ook vanuit dat dat mee wordt genomen in het vervolg. Dus daar hadden we zelf niet de behoefte aan. Dat brengt me eigenlijk op inhoudelijk te gaan reageren op de amendementen en motie, die voor liggen, waarvan we denken dat sommige inderdaad een poging doen om daar iets meer kader aan te geven. Andere voelen meer als losse initiatieven, maar daar kom ik dan zo op. Ik ga ze gewoon maar langs, ik krijg er niet echt veel energie van, maar als u denkt: het maakt me niet uit wat u ervan vindt, dan hoef ik er ook niet langs te gaan. Maar u heeft er recht op om te weten hoe wij erin zitten, ik vind het goed dat wij dat aan kunnen geven. Het vrij laten vallen van de stelposten. We zijn voorstander van het behoedzaam begroten, omdat er echt nog heel veel onzeker is. Dat hebben we ook aangegeven. We hebben het erover gehad, we kunnen de indieners van het amendement ook wel volgen, want het gaat sowieso erg krap worden en dan moet je wel kijken naar dit soort stelposten. Als we verder doordenken lijkt het ons ook wel moeilijk uit te leggen als we straks heel veel moeten bezuinigen, terwijl die stelposten daaraan bijdragen. Wij zijn voornemens voor te stemmen, tenzij we iets anders te horen krijgen de komende tijd. Dan woonlastenverhoging als laatste optie, de indieners stellen voor dat aan de belastingknop als laatste gedraaid mag worden, daar zijn we het in principe grotendeels mee eens. Dat hebben we ook in onze bijdrage aangegeven. Wij gaan er eigenlijk gewoon van uit, dat dat wordt meegenomen door het college. We hebben er niet zoveel behoefte aan om dit met een amendement vast te leggen, aangezien er een heel grote opgave is waar we voor staan. De heer Machielse: Een korte vraag. Als mevrouw Den Heijer en D66 het in principe eens zijn met het amendement, geef ik haar in overweging dat het mij heel erg goed zou doen als u dat zou bevestigen door voor dit amendement te stemmen. Ik wil u toch vragen om daarover na te denken. Mevrouw Den Heijer: Dat is wel een heel erg verleidelijk aanbod, daar ga ik even over nadenken. Want we hebben een argument waarom we daarover twijfelen, dat is namelijk meer inhoudelijk. Het is namelijk, we streven al veel langer naar dat gemiddelde woonlastenniveau als gemeente. Maar we vragen ons erg af hoe realistisch dat eigenlijk is, omdat we ook een track record hebben op dit dossier, dat we niet steeds dat gemiddelde gaan halen. Het is misschien fijn dat we dat als ambitie hebben, maar we hebben dat nog nooit gehaald. We hebben er een mooie berekening voor, ik kan het allemaal toelichten, maar dat gaat misschien nu een beetje te ver, maar we hebben het eigenlijk nog nooit gehaald, dus het is niet realistisch, zeker niet in deze tijd, om dat zo op te stellen. Maar goed, we gaan er nog even over nadenken. Dan het verhogen van de inkomsten, wij

willen daar de reactie van het college op afwachten, want ik kan me voorstellen dat zij er ook wel iets over te zeggen hebben. Het klinkt sympathiek, de intentie van de indieners, die snappen we ook wel, maar het zijn ook wel zaken die je niet zomaar snel kan regelen. We denken dan ook dat dit amendement voor de kadernota niet zo van belang is. Wij wachten daar nog even op af. Dan de PvdA, geen bezuinigingen op voorzieningen voor de meest kwetsbare inwoners. Wij vinden het belangrijk, dat we hier heel secuur naar kijken, maar we hebben geen taboes, dat hebben we ook gezegd. Ergens op dit moment een hek omheen zetten vinden wij niet wenselijk, dat heb ik andere fracties ook horen zeggen. Wij willen gewoon wachten op waar het college mee komt. We hebben ook de oproep gedaan dat zoveel mogelijk te ontzien, maar het is ook belangrijk om te kijken waar we wel op zouden kunnen bezuinigen, dat willen we in de volle breedte doen. Dan zero-based begroten, daar is ook al heel veel over gezegd. Wat wij belangrijk vinden hier is dat het werkbaar is voor het college en dat het voor de organisatie te doen is wat hier wordt voorgesteld. Daar wil ik het even bij laten voor dit amendement. Dan nog de toeristenbelasting. Ik heb even gekeken, we hebben op dit moment 13 airbnb's in Lansingerland, dus het is even de vraag hoeveel je daar zou willen gaan halen. We hebben op dit moment 2 visies voor Lansingerland, Home of Horti Science en Lekker leven in Lansingerland, en daar hoort eigenlijk geen toeristische visie bij. Het lijkt me dan ook wat ver gezocht om daar op in te gaan zetten. Dat kost meer dan dat het gaat opleveren. Dan betaald parkeren, volgens mij werken wij op dit moment aan een parkeernota, parkeerbeleid. Is het nu niet het moment om die discussie te gaan voeren met elkaar in deze kadernota? Wat wij belangrijk vinden, is dat er goed beleid wordt gemaakt, dat navolgbaar is en niet met een quick fix nu te regelen. Ik zou eigenlijk willen vragen aan GL om het even op te houden tot er een beter moment is, want zomaar betaald parkeren invoeren doe je niet eventjes. Ik vind dat we als raad goed beleid moeten maken en zorgvuldig daarin de inwoners moeten betrekken. Dan de moties. Pauzeknop, we willen ook behoedzaam zijn, dat hebben we ook aangegeven, maar zomaar alles stoppen, daar zijn we geen voorstander van, dus daar zullen we tegen stemmen. Dan de bouw van flexwoningen, ja, hoe zeg ik dat, een sympathieke motie, daar begin je dan altijd mee, maar wij vinden dat je niet alles kunt oplossen met flexwoningen. Ze zijn bedoeld voor tijdelijke doelgroepen. Dat het LOO zo succesvol is, betekent niet dat we Lansingerland vol moeten bouwen met flexwoningen. Wij vinden dat onze jongeren echt een vaste plek verdienen, die langer is dan die 10 of 20 jaar. Wij zijn er een voorstander van om in te zetten op meer structureel bouwen voor permanente locaties. Daar willen wij onze energie op inzetten. Dan hadden we nog de windturbines van GL. Ik denk dat we hiervan kunnen zeggen: deze discussie staat op een later moment gepland. Het lijkt ons niet verstandig om daar nu al op vooruit te lopen, om dit te regelen met deze motie. Ik zou kunnen voorstellen, het is belangrijk om hier zorgvuldig met elkaar een besluit over te nemen en om dit niet zomaar te regelen met een motie. Ik zou willen adviseren: houd die even in en breng het op een later moment wanneer de discussie plaats vindt ter tafel. Dat brengt mij bij het einde. Dank u wel.

De heer Markus, CU: Tijdens de commissie hebben we aangegeven, dat wij zeker nog niet zover zijn, dat wij € 8 mln willen bezuinigen. Is het echt wel nodig, gezien de overschotten die er de afgelopen jaren waren. Liggen er geen andere kansen in de begroting. Een paar van die kansen loop ik af. Eén van die kansen is wat ons betreft de stelposten. Hier zijn we de afgelopen jaren kritisch op geweest, meerdere keren hebben we stelposten geschrapt. Het college stelt nu zelf ook voor dat we er één mogen schrappen, dat bewijst wel een beetje het recht dat we er kritisch op waren en dat dat ook zeker terecht was. Daarnaast hebben wij ook gevraagd wat er nog meer aan stelposten in de begroting is, daar hebben we een overzicht van ontvangen. We roepen het college op om daar nog eens heel kritisch naar te kijken, of die allemaal voor die bedragen echt noodzakelijk zijn. Ik noem een stelpost areaaluitbreiding. Aan de ene kant zeggen we: het inwoneraantal gaat minder hard groeien, houd er rekening mee, misschien geldt dat ook voor areaal. Een vrij grote stelpost rondom financieringsbehoefte, is dat echt nodig voor 2024, kan het niet vooruit geschoven worden? We verwachten echt, dat het college zeer kritisch naar die stelposten gaat kijken. Ik ga ervan uit,

dat de wethouder deze oproep serieus neemt, daarom hebben we ook geen motie daarvoor geschreven. Een andere mogelijkheid is toch eens kritisch kijken naar de begroting of er lucht in zit. Het woordje lucht is hier al honderden keren gepasseerd. Het zero-based begroten lijkt daar een oplossing voor te zijn. De wethouder gaf in de commissie een wat omslachtig antwoord daarover, ik weet nu niet precies wat de stand van zaken is, maar we horen graag van het college: in hoeverre is dit amendement nog mogelijk, gezien de tijd richting oktober. Ik kan me voorstellen, dat het begrotingsproces al even loopt, dus daar graag een reactie van het college op. Een andere optie om bezuinigingen te voorkomen is het verhogen van de inkomsten, daar liggen meerdere amendementen voor, ik loop ze even af. De eerste is om te kijken naar zaken als erfpacht en subsidie-inkomsten. Dat vinden wij een zeer goed idee, om te onderzoeken, dus niet om in te voeren, maar om te onderzoeken. Zo hebben wij ook begrepen dat op het gebied van groen en natuur zeer interessante subsidies zijn, die we binnen kunnen harken, dus dat amendement zullen wij zeker van harte ondersteunen. Dan het amendement rondom toeristenbelasting. Mensen zeggen: we hebben weinig toeristen, maar je kan toeristenbelasting inderdaad ook heffen voor arbeidsmigranten. Wat ons betreft neemt het college dit mee in haar toezeggingen rondom de forenzenbelasting, die L3B eerder heeft aangekaart. Als ik de toezegging moet geloven, komen ze in de begroting van 2024 met een oplossing, dus wie weet. Dan betaald parkeren. Tegen die extra inkomstenbron zullen wij tegen stemmen om 2 redenen. Allereerst vinden wij dat je nooit betaald parkeren moet invoeren als een mogelijkheid voor extra inkomsten, dat vinden wij niet terecht, even los wat je daarvan vindt. Daarnaast denken wij dat het teveel invloed heeft op de verschillende centra in onze prachtige gemeente. Dan de amendementen over woonlasten en sociaal domein, die gooien wij op 1 hoop, omdat in onze optiek beide amendementen een hek plaatsen om onderwerp waar ze niet of nauwelijks iets mee willen doen. Waar de partijen elkaar over en weer verwijten dat ze niet consequent zijn, zijn wij het echt, want wij zullen tegen allebei stemmen, omdat wij vinden dat je bij de begroting alle opties moet openhouden en dat we noch om woonlasten noch om het sociaal domein een hek willen plaatsen. Niet dat wij graag bezuinigingen willen zien op sociaal domein, maar omdat wij vinden dat je het gewoon eerlijk tegen elkaar moet afwegen bij de begroting. Wat ons betreft trekken we die amendementen in. De boodschap is duidelijk, zie het bij de begroting aan en maak daar een eerlijke afweging, dat lijkt ons veel zuiverder dan nu allerlei hekken te plaatsen. Dan nog de moties, de motie windmolen, ja, waarom op dit moment? Even in de kaderbrief een windmolen regelen in onze gemeente, dat gaat ons echt veel te ver, even los van wat je van windmolens vindt. Dit vinden we niet het moment. Ik vind het ook zonde van een thema, waar je met elkaar veel langer en breder over moet praten om even bij de kaderbrief te regelen. Dan de motie flexwoningen. Het probleem herkennen we zeker. Nog geen jaar geleden dachten we: het college heeft het helemaal onder de aandacht, het gaat hartstikke goed. Nog geen 10 maanden later dienen we een motie in. Schijnbaar vinden we dat we niet hard genoeg gaan. De heer Machielse geeft aan: dat vindt de VVD inderdaad. Ik ben benieuwd wat het college daarvan vindt. Wat is er tussen november 2022 en nu gebeurd dat deze motie nodig is, dat horen wij graag. Dan de motie pauzeknop. Wat ons betreft gaan we gewoon voorzichtig verder en gaan we zeker niet stilstaan. Niet alle nieuwe dingen zijn per definitie verkeerd, ook niet structurele zaken. Daarnaast heeft de wethouder tijdens de bespreking van de kaderbrief aangegeven al kritisch hiernaar te kijken en dat is ons meer dan voldoende. Dat was het.

De heer Ruijtenberg, GL: Ik zal in eerste instantie beginnen met onze eigen 2 amendementen en onze motie. Het amendement over betaald parkeren. Het mag vrij duidelijk zijn, ik heb net een discussie met mevrouw Bouman erover gehad. Wij vinden nu eenmaal ten principale dat je het wel zou moeten invoeren. Ten eerste omdat nu iedereen betaalt voor het parkeren, ook mensen die geen auto hebben of mensen die nooit met de auto naar het centrum komen. In het kader van de vervuiler of gebruiker betaalt, vinden wij dat het terecht is dat die mensen daar een bijdrage in leveren. Wat doet het dan met ons centrum? We hebben inderdaad een presentatie gehad over de vitale kernen. Ik was geen deelnemer, maar ik heb wel op de publieke tribune gezeten en via

mevrouw Van Splunter nog de vraag laten stellen: als we betaald parkeren zouden laten invoeren, wat zou dat dan doen met de toeloop in onze gemeente? Het antwoord daar was: het zal waarschijnlijk geen enkele invloed daar hebben. De vrees die sommigen hebben, dat het iets zal gaan doen met de aantrekkingskracht van onze centra, kan ik daarmee ontkrachten. Desondanks heb ik wel gehoord wat hier gezegd is en ik zal deze uiteindelijk niet in gaan dienen. Of, ik heb hem al ingediend, maar ik zal hem terugtrekken, dus daar hoeven we geen stemming over te doen, dus dat scheelt. De motie over de windturbine. Er is hier een onderzoek geweest over windturbines. Uit het onderzoek is gekomen dat voor 3 windturbines geen plek is. Dan kan je twisten over de uitkomsten en het onderzoek, dat zullen we niet doen, alleen aangeven dat de provincie het zeker niet eens is met de uitkomst en zelf nog een keer een onderzoek gaat doen. Wij vragen niet om 3 windturbines, wij vragen om te investeren in 1 windturbine, of het onderzoek ernaar te doen, want het is een motie, geen amendement, dus niet dat ik iets even snel ga regelen met behulp van een amendement, het is een verzoek om een onderzoek te doen: wat zijn de mogelijkheden? De kosten die we nu maken voor energie moeten naar nul, zeker ook gezien het feit dat de energiekosten de komende jaren zullen gaan stijgen. Dan toeristenbelasting, ik begrijp dat mensen bij het woord meteen in de stress schieten: dat hebben we niet. De heer Machielse weet van schrik niet waar hij gasten moet gaan huisvesten. Mevrouw Den Heijer noemde 13 plekken airbnb, ik heb er zelf 16 geteld. We hebben ook nog 4 B7B's en een camping. Genoeg plekken om uw bezoekers te huisvesten. Los daarvan geldt toeristenbelasting niet alleen voor toeristen. De rijksoverheid, ik citeer: u betaalt toeristenbelasting als u verblijft in een gemeente waar u niet staat ingeschreven. Dat betekent dus ook arbeidsmigranten. Je moet niet ingeschreven staan in de BRP. Dat het toeristenbelasting heet, ik vind de naam ook ongelukkig, het kan beter verblijfsbelasting heten, maar ik kan daar niets aan doen, zo heet het nu eenmaal. Dan is de vraag gesteld: wie gaat dat betalen? Heel simpel, daar is de rijksoverheid heel simpel over: de eigenaar van uw verblijfplaats krijgt een belastingaanslag voor toeristenbelasting, bijvoorbeeld hoteleigenaar, campingeigenaar, rederij, flexwoningen. Deze mag de toeristenbelasting aan u doorrekenen. Dus uiteindelijk gaan de mensen het berekenen. De hoogte van toeristenbelasting staat expliciet in het amendement, kijk wat er in de MRDH over het algemeen gebeurt. Pijnacker-Nootdorp heeft het vanwege een camping en het Van der Valk-hotel. Ga in de regio kijken wat het is, prijs jezelf niet uit de markt, wees daar een beetje concurrerend in. Zie het als mogelijkheid om de inkomsten te verhogen. Soms is het heel simpel. Dan de overige moties en amendementen in volgorde van indienen. De motie van WIJ over de flexwoningen. In eerste instantie dacht ik, het is een vilein woord, maar het is een sympathieke motie. Maar dan ga je denken: wat win je er nou mee als we het alleen maar voor jongeren doen? Kunnen we niet iets doen voor spoedzoekers en andere mensen erbij? Dan ga je vragen aan 3B Wonen, die het zou moeten gaan uitvoeren: wat vinden jullie daar nou van? Ik ga letterlijk citeren wat het antwoord is: alleen bouwen voor eigen jeugd mag niet. Maximaal 25% mag je lokaal toewijzen. Ervaring leert dat voor flexwoningen Sporthoeklaan beperkt belangstelling is van de lokale jeugd, die willen liever een vaste plek. Als de motie 'snel bouwen voor starters' zou worden, dan zijn we volledig voor, aldus 3B Wonen. Rekening houdend met dat het blijkbaar niet mag, ik wil bevestiging van de wethouder hebben, zullen wij niet voor die motie gaan stemmen. We kunnen immers niet voor een motie stemmen, die iets gaat vragen wat wij helemaal niet mogen doen. Dan het CDA, een amendement over woonlasten verhogen laatste optie. Dat is een amendement waarbij ik denk: wat vraag je nu eigenlijk? Het uitgangspunt is dat de woonlasten niet boven het landelijk gemiddelde mogen uitkomen. Wij gaan eerst maximaal op zoek naar besparingen, bezuinigingen en inkomstenverhoging. Lastenverhoging is de laatste optie. Met die laatste zin zeg je dat lastenverhoging mag, als laatste maar het mag wel. Wat je er ook nog een keer mee aangeeft, het mag niet boven het landelijk gemiddelde uitkomen, maar als het landelijk gemiddelde spectaculair omhoog is gegaan, mogen wij dus ook hoger gaan, waarmee je dus toch lasten gaat verhogen. Ik vind hem wat moeilijk, ik wil graag meer uitleg hebben van de wethouder hoe hij daar tegenaan kijkt. Dan hebben we nog de motie over de pauzeknop. Eerlijk gezegd, ik vind dat wel een logische motie. Ik denk dat het goed is dat we nu even on hold drukken: waar staan we, wat willen we gaan

doen, tot aan de komende begroting, dat is maar een paar maanden. Dat we daar even niets in gaan doen. Dan het amendement van de CU over de stelpost herverdelingseffect. Dat is een logisch amendement, gaan we steunen, kan ik kort over zijn. De PvdA heeft een amendement ingediend over zero-based bezuinigen. Ook daar wil ik graag horen van de wethouder hoe hij daarover denkt. Het klinkt als een logisch amendement. Er staat: niet behoedzaam maar scherp begroten. Ik ga ervan uit dat we dat eigenlijk altijd al doen. Graag het oordeel van de wethouder voordat we daar een definitief oordeel gaan doen. Dan het sociaal domein, die hebben wij mee getekend. Wij willen het liefst niet een hek om het sociaal domein, wij willen liefst een muur waar de keizers van de Ming-dynastie nog jaloers op zouden zijn. Het sociaal domein, dat zijn de zwaksten in de samenleving, die moet je koesteren, die mensen moet je helpen, daar moet je niet op bezuinigen. Daarom tekenen wij mee. Dank u wel.

De heer Azzouzi, PvdA: Ik ga in mijn bijdrage een aantal zaken verduidelijken. Ik voel me een beetje beperkt in mijn interactie richting de andere partijen, maar dat ga ik nu doen. Ik begin met ons amendement over zero-based begroten, dat spreekt voor zich. Ik heb hem een aantal keer hier herhaald, ook vorig jaar. De intentie is dat je gaat kijken naar je begroting en alle stelposten, ook de stelposten die de heer Markus heeft genoemd, en dat je gaat kijken naar nut en noodzaak van de budgetten die je begroot hebt. Daar een onderzoek naar doen, kijkend naar afgelopen jaren: heb je een overschot 3 jaar lang, dan heb je dat budget eigenlijk niet nodig. Zo wil ik hem voorstellen. Ik ga er niet zoveel over zeggen, het is duidelijk. Het amendement van het CDA, het botst niet met het amendement van het sociaal domein. Want ook als in het sociaal domein bij jeugd de budgetten hoger zijn begroot, daar kan je ook naar kijken, om dat realistisch te begroten en af te stemmen met het onderzoek van de gemeenschappelijke regeling, wat heb je echt nodig. Dat kan je ook doen aan de hand van monitoring. Richting het CDA: het botst niet. Het amendement sociaal domein ontzien, daar waren we echt concreet in, we hebben een aantal voorbeelden gegeven: de voorzieningen in het kader van armoede en minimabeleid, schuldhulpverlening, hulpverlening aan kwetsbare ouderen, mensen met een beperking, jongeren in de knel, statushouders en re-integratie instrumenten op weg naar (betaald) werk, dus mensen aan het werk helpen. Daar willen we absoluut niet op bezuinigen. Beleid dat niet werkt, daar ben ik het eens met L3B. Als het niet werkt, dan is het onzin om het te laten staan. Maar laat het zien met gedegen onderzoek, waarom werkt het niet? Dan kan je dat voorstellen. De heer Machielse heeft eigenlijk mijn woorden een beetje verdraaid. Ik bedoelde: laat dit als laatste post. Zoals u lastenverhoging als laatste post heeft, willen wij van de PvdA onze kwetsbare inwoners ontzien. Ik heb liever dat de OZB met € 3 omhoog gaat, dan dat ik ga snijden in zorg. Dat is duidelijk. Dan ga ik de amendementen en moties doorlopen. Verhogen van inkomsten, daar hebben wij mee getekend. Mevrouw Bouman heeft het goed uitgelegd. Woonlasten verhogen, daar zijn we op tegen omdat het botst met ons amendement. Vrij laten vallen stelpost herverdeeffect van de CU, dat is precies het amendement dat wij bij de eerste begrotingswijziging hebben ingediend, dus vanzelfsprekend dat wij dat gaan steunen. Toeristenbelasting, die verhogen de inkomsten, die hebben wij mee getekend. We zien het als voorbeeld, als daar ook kansen zijn, dan kan je dat meenemen. We geven de vrijheid aan het college om daarnaar te kijken. Parkeren is ingetrokken. Pauzeknop, daar zijn we tegen. Waarom? Bijvoorbeeld preventie in het sociaal domein of ergens anders, die investering moet je laten doorgaan, want dan heb je rendement over een paar jaar. Daarom zijn we het niet eens met een pauzeknop voor nieuwe investeringen. De motie van bouwen, daar heb ik iets over gezegd tegen WIJ. Wij vinden dat er een structurele oplossing met sneller bouwen moet komen en dat het evenwichtig moet zijn tussen jongeren en spoedzoekers, omdat wij de schrijnende gevallen belangrijker vinden om op te lossen. Bijvoorbeeld in een scheidingssituatie, dat een man in hetzelfde huis moet blijven, dan kan het wel gevolgen hebben voor de kinderen. Daar willen wij wel oplossingen voor vinden. Dat weegt zwaarder dan een jongere die bij zijn ouders woont. Daarvoor willen wij dat het college sneller een starterswoning of sociale huurwoning regelt. De windturbines,

wij wachten de reactie van de wethouder af. Volgens mij heb ik alle moties en amendementen doorgelopen. Dat was mijn termijn.

Mevrouw Van Olst, VOOR: Helaas was ik ziek tijdens de commissiebehandeling van de kaderbrief. Ik heb natuurlijk de opnames bekeken en de mooie discussie gezien, die vandaag wordt voortgezet. Het belangrijkste uitgangspunt voor de aanstaande begroting lijkt mij dat het op nul uit moet komen. Het instrument daarvoor wordt ons keurig voorgeschoteld door de heer Azzouzi, namelijk de zero-based operatie, waar ik graag mede indiener van ben. Bijna ieder jaar hebben we een overschot in de jaarrekening. Ik geloof dat er 1 jaar is geweest in de afgelopen 10 jaar, dat dat niet zo was, voor de rest is er altijd een overschot geweest. Dat betekent dat er lucht in de begroting zit en die moet eruit. Ik denk dat dat al heel veel problematieken oplost. Verder zal ik even de amendementen en moties langs lopen op volgorde van binnenkomst. De motie van WIJ over bouwen met spoed voor jongeren, daar ben ik natuurlijk voor. 3B Wonen kan wel aangeven tegen GL dat het moeilijk is, het is lastig, het is moeilijk, want we kunnen dat niet doen voor onze eigen jongeren. Ik denk, als je de inzet toont om daar je energie aan te geven en het wellicht net iets ruimer definieert, dat het in ieder geval de druk op de vraag verlaagt, waardoor het allemaal wat meer in een stroomversnelling kan komen. De heer Ruijtenberg: 3B Wonen heeft niet gezegd dat het moeilijk of lastig is. 3B Wonen heeft duidelijk gezegd: het mag niet. Klaar. Punt. Daar kan je over discussiëren, maar als het niet mag. Mevrouw Van Olst: U sprak over: 25% kan naar eigen jeugd. Dat zorgt in ieder geval al voor een drukverlaging in ieder geval op de huizenmarkt doordat je 300 woningen toevoegt, dat verlaagt direct. De heer Ruijtenberg: Dat ben ik het met u eens, dat het de druk verlaagt, maar dat is niet wat de motie behelst. De motie behelst dat je flexwoningen gaat bouwen voor jongeren. Niet 25% jongeren, nee, voor jongeren. Dat mag niet. Mevrouw Van Olst: Dat kan, ik ben er toch voor. Ik ben ook voor het verhogen van de inkomsten. Ik denk dat de voorbeelden zoals erfpacht echt een heel goed idee is om naar te kijken. Aan de ene kant denk je: het is niet goed voor het vestigingsklimaat. Aan de andere kant zorgt het ook voor verlaging van de prijs voor de ondernemer, dus het is maar net hoe je ernaar kijkt. Ik denk dat we bij het onderwerp verhogen inkomsten juist de toeristenbelasting of forenzenbelasting mee kunnen nemen, maar ook het betaald parkeren, laten we dat niet allemaal weg schuiven. Gratis parkeren bestaat inderdaad niet, iemand betaalt ervoor. Neem het in ieder geval mee in het onderzoek. Woonlasten verhogen als laatste optie, daar ben ik eigenlijk niet voor. Ik ben niet voor woonlasten verhogen, laat dat duidelijk zijn. Alleen, ik wil het niet op voorhand uitsluiten. De pauzeknop indrukken lijkt me logisch, nu even pas op de plaats te doen en te wachten om te zien hoe het er in november uit gaat zien. Het herverdeeffect van de CU ben ik voor. De windturbine. Ik ben tegen windturbines in Lansingerland. Uit het collegeonderzoek blijkt dat het een lastig verhaal is. Het laatste amendement van de PvdA, geen bezuinigingen voor kwetsbaren, hetzelfde argument als bij de woonlasten niet verhogen. Dat wil ik niet op voorhand uitsluiten. Dank u wel.

De voorzitter: Ik check bij de heer Ruijtenberg voor alle duidelijkheid. U heeft het amendement betaald parkeren ingetrokken? Ja, dus die maakt niet langer deel uit van de beraadslagingen, dan kan de wethouder die beantwoording schrappen als hij dat al niet gedaan had. De wethouder heeft gevraagd om een korte schorsing, hij wil nog even naar buiten, maar niet om te doen wat u denkt dat hij gaat doen, want daar zouden we niet voor schorsen. Ik schors de vergadering voor 5 minuten.

Schorsing

De voorzitter: Wilt u allen weer plaats nemen? Ik heropen de vergadering.

Beantwoording college

Wethouder Fortuyn: Dank u wel, geachte raadsleden. Een mooie ronde gehad over 9 partijen. Ik denk dat het goed is dat de wensen en bedenkingen gevat zijn in moties en amendementen en ik wil me daar eigenlijk bij houden. Ik wil u ook danken, dat ik even pauze heb mogen nemen. Na een sanitaire stop heb ik nog even overlegd met GL in het kader van betaald parkeren, daarover moesten we even een frisse neus halen en dat is gelukt. Ik ga even de amendementen langs en de moties. Het eerste amendement gaat over geen bezuinigingen op voorzieningen, die is voor mijn collega Cnossen, dus ik laat haar beantwoorden. Dan het amendement toepassen zero-based bij opstellen meerjarige begroting van de heer Azzouzi. We zouden het graag willen, maar we hebben op dit moment de capaciteit niet om vanaf nul op te bouwen en dan opnieuw te kijken naar nut en noodzaak. Maar we kijken wel heel scherp: wat is wettelijk onze taakstelling en wat is bovenwettelijk, hoe kunnen we daarin scherp kijken naar die kosten. Tegelijkertijd kijken we uiteraard ook naar investeringen, die straks boven water komen, of die nu noodzakelijk zijn. De heer Azzouzi: Ik wil de wethouder vragen, ik vind capaciteit geen argument om eerlijk te zijn, want je kan inhuren. Als wij het niet voor 2024 doen, dan betekent het een post aan bezuinigingen. Ik vind het jammer als wij dat niet oppakken, daarvoor capaciteit regelen om het ook voor 2024 te doen. Dat is ons probleem, we moeten 2024 sluitend krijgen. Wethouder Fortuyn: Meneer Azzouzi, ik heb al eerder in de commissievergadering aangegeven: geef mij aan waar u gevonden heeft in de afgelopen jaren waar er onder besteed is of waar we verkeerd begroot hebben. Dat heb ik u niet horen zeggen, ik zie het ook niet in uw eigen amendement naar boven komen. Wij hebben in de afgelopen 7 jaar, ik ga ook naar de CU wijzen, altijd een positief saldo. We zijn jarenlang bezig geweest om de lucht uit de begroting te halen. Het MIP wordt helemaal scherp opnieuw tegen het licht aan gehouden. Ik denk dat de lucht er wel uit is, we zullen er nog eens scherp naar kijken. Om helemaal terug te gaan naar de basis, daar hebben we de capaciteit niet voor. Als u de raad mee krijgt om capaciteit in te huren, dat betekent dat ik naast die € 8 mln extra geld moet vrij maken om deze actie te gaan inzetten. De heer Azzouzi: Capaciteit regelen kunnen we incidenteel, dat is niet ons probleem. De eerste vraag van de wethouder, dat ik dat niet benoemd heb, dat heb ik wel benoemd. Het bewijs is het amendement bij de eerste begrotingswijziging, ik vond de stelpost lucht in de begroting. We hebben onnodig in 2023 bezuinigd om de jaarschijf 2023 sluitend te krijgen. Nu komen wij tot de conclusie dat we dat niet hadden moeten doen. Ik heb belastingen mee gegeven, ik heb bij de jaarstukken een aantal posten mee gegeven. Dat gezegd hebbende. Wethouder Fortuyn: Wij ontraden hem als college, we hebben daar de capaciteit niet voor en de lucht proberen we er aan alle kanten uit te drukken. Daar mag u vanuit gaan, want wij staan voor dezelfde opgave als u. De heer Markus: U geeft aan, dat u er voor de begroting van 2024 geen capaciteit voor heeft. U geeft aan er wel wat in te zien. Is het een optie voor 2025. Wethouder Fortuyn: Daarover zijn we onderling in overleg, om op een andere wijze de begroting wellicht te gaan aanvliegen m.b.t. zero-bases: vanaf nul beginnen en wat is nou wettelijk? Ik kan allerlei getallen hier geven, want we praten over € 11 mln wat vrijelijk in de ruimte zit, want de rest is min of meer vastgelegd, maar dat is te doen. Wij kijken zeer kritisch naar elke uitgavepost, die wij doen. Ja, vanaf 2025 willen we zeker gaan kijken of we meer naar zero-based begroten kunnen gaan. Dan het amendement woonlasten verhogen als laatste optie. Ik heb u goed gehoord. U geeft het aan als laatste optie. Ja, we gaan eerst de zero-based situatie bekijken, m.b.t. de stelposten gaan we zeer kritisch kijken. En we kijken ook zeer kritisch naar alle begrotingsknoppen van groen, oranje naar rood. We kijken ook waar lucht in zit o.a. bij het MIP. Die woonlastenverhoging kunt u aannemen, ik laat het aan u over om deze te omarmen. Dan het amendement vrij laten vallen stelpost herverdeeldeffect. Dat is heel evident. Als we in mei de garantie hebben gekregen van de rijksoverheid, dat er geen nadeelcompensatie daarop zal zitten en wij daar ook niet op afgerekend worden, kan die inderdaad vrijvallen. Dan het amendement verhogen inkomsten. Het betaald parkeren, GL wil die intrekken, wil ik samen doen met de toeristenbelasting. Ik denk dat het goed is om met elkaar goed te kijken of wij de inkomsten kunnen verhogen. Of dat direct effect heeft op 2024 is moeilijk. Dan zouden we opnieuw moeten kijken: kunnen we dat in verordeningen geregeld krijgen de komende maanden. Dat is lastig. Dat is niet handig, dat is ook lastig. Wij kijken zeker

naar het element van die toeristenbelasting. Welke vorm, die vraag staat al een tijdje uit, hoe we dat moeten doen, daar zijn we nadrukkelijk mee bezig met SVHW, maar ook met Westland, want Westland heeft er ook mee te maken. We zouden zeker met de toename van migrantenwoningen daar een inkomstenbron zien. U weet dat er verschillende plots in ontwikkeling zijn, waarbij de aantallen aantrekkelijk genoeg zijn, met aantrekkelijk bedoel ik niet in negatieve zin, om daar inspanning op te leveren, want het moet wel wat opleveren. Vanavond werd gezegd: 13 bed and breakfast adressen hebben we hier. Ik heb mijn collega wethouder op de schouder geklopt, want die heeft ook een bed and breakfast faciliteit, die toeristenbelasting zou wellicht iets kunnen betekenen. Maar als het 2 kwartjes per persoon is en we doen het voor pakweg 200 overnachtingen op een adres, dan is je ambtelijke inzet meer dan dat het oplevert. Maar met die migrantenhuisvesting praten we natuurlijk over grotere hoeveelheden, zij maken ook gebruik van onze voorzieningen. Dus het is een heel terechte belasting om die nu serieus nadrukkelijk te gaan betrekken. De heer Markus: U geeft aan in uw beantwoording dat het interessant is, maar dat het niet gaat lukken voor de begroting voor 2024. Dat is een beetje in tegenstrijdigheid met de toezegging. Er staat bij wijze van afdoening: samen met SVHW wordt onderzocht of het een optie is, forenzenbelasting, om deze belasting in te voeren. Dit nemen we mee bij het opstellen van de begroting 2024. Wethouder Fortuyn: Dat begrijp ik. Graag had ik het ook gezien, maar we hebben het gehad over een verordening. De garantie dat het lukt en om het vast in te boeken, vind ik risicovol. Dat wil niet zeggen, dat we er niet mee bezig zijn, we gaan er zeker naar kijken. De aantallen zullen zeker pas in 2025 pas effectief zijn, want in 2024 zie ik de migrantenhuisvesting nog niet kant en klaar uit de grond gestampt. Dus ja, we gaan het doen, ik denk dat het een heel goede is. Tegelijkertijd, wat hier staat, is het ook wel lastig zoals het amendement hier voor ligt. We willen hier aan werken, alleen, het heeft niet direct effect voor 2024. Het amendement op zich is goed, maar voor 2024 kan ik hem eigenlijk te weinig uitvoeren. Tegelijkertijd, verhogen van inkomsten, we moeten ons ook realiseren, dat we bij wijze van spreken leges niet kostendekkend hebben. Wij moeten ons ook realiseren, dat wij ongeveer 55% subsidie geven op de huur van accommodaties. De accommodaties voor de sportverenigingen is net vastgesteld, daar leggen we wel 55% op. De heer Azzouzi: Terug naar het amendement zero-based. Als we van 2024 2025 maken, gaat hij dan het amendement omarmen? Wethouder Fortuyn: Dan zou ik hem wat minder scherp geformuleerd willen hebben, maar we gaan er zeker aan werken. Aan de overkant zit een hele batterij mensen, er zit er één te glimlachen, maar ik zie hem niet ja-knikken. De inzet is wel om het te doen. Wij zoeken ook naar de weg. We krijgen sowieso deze discussie vanuit de taakstelling, de taakstelling middelen, welke taken hebben we nu wettelijk en welke niet? Daaruit zouden we ook opnieuw moeten kijken. Wat ik al aangaf, een groot deel van de begroting, zo'n € 165 mln, daar kan je niet aan zitten. Als ik alleen al naar de grondexploitatie kijk, € 51 mln grondzaken, daar kan ik alles van willen, maar dat is spelen met iets wat levensgevaarlijk is, budgettair gezien. De heer Ruijtenberg: Ik begrijp de wethouder goed, dat het amendement over de toeristenbelasting nu eigenlijk te scherp is en dat hij hem eigenlijk ontraadt omdat hij de tijd nu niet kan waarmaken. Maar als u een toezegging doet dat u het wilt gaan onderzoeken en dat u het meeneemt voor de kaders voor 2025, dat is een toezegging die u nu doet, dat u daar naar gaat kijken. Wethouder Fortuyn: Jazeker, want het is een opdracht om dit nu definitief uit te zoeken. Het wordt nu qua aantallen versus de kosten die je moet gaan maken, door de migrantenhuisvesting, nu wordt het echt interessant om hier nu echt serieus naar te kijken. Want nogmaals, die 13 bed and breakfast adressen, dan heb je € 10 of € 15.000 opbrengt en vervolgens moeten we daar een administratie voor opzetten, wat een veelvoud in kosten is. Hetzelfde als betaald parkeren, ik ga er niet op in, we hebben het net besproken, dat heeft geen zin. Maar ik vind wel dat we hier naar moeten zoeken. Ik geef ook even de waarschuwing, ik wil er snel langs lopen wat we wel of niet doen. We hebben natuurlijk ook andere knoppen waar we aan kunnen draaien. Ik gaf net de sportaccommodaties aan, ik gaf de leges aan, er zijn meer dingen die we suppleren om dit in stand te houden. Die luxe hebben we gelukkig, alhoewel, dit jaar met € 8 mln is het lastig. Dan de motie pauzeknop. Ook dit is niet uitvoerbaar. Het betekent dat ik hulpmiddelen in de medische zorg, die

wij inkopen on hold moeten zetten. We hebben gewoon een begroting en die begroting lopen we uit. Waar we wel naar kijken, als er aanbestedingen of andere zaken aan de orde zijn, die wij vanuit het college zouden kunnen activeren of vanuit de ambtelijke organisatie kunnen activeren, maar misschien eventueel in een bezuinigingsronde zouden kunnen vallen, daar gaan we natuurlijk terughoudend mee werken. Dus deze zouden we ontraden. Dan de spoed flexwoningen laat ik over. De heer Ruijtenberg: Over de pauzeknop. Als ik het goed begrijp wordt er gevraagd om alleen de pauzeknop in te drukken voor nieuw beleid. Voor bestaand beleid en voor beleid dat we wettelijk verplicht zijn, zoals medische hulpmiddelen, dat wel door te laten gaan. Is die dan ook niet uitvoerbaar? Als we de wettelijke taken wel door willen laten gaan? Wethouder Fortuyn: Zoals het nu omschreven is, is het onuitvoerbaar, ja, dat klopt, want dan mag je niets meer doen en dat is niet de bedoeling. We gaan dus wel besteden wat we noodzakelijk nodig hebben en we bekijken elke investering. Als er een aparte investering is, moet het sowieso naar de raad voor votering. Daar waar het lopende zaken zijn, die gewoon nodig zijn, die gaan we gewoon doorzetten, want anders komt de organisatie vast te staan, dat gaat niet. Dus die ontraden wij. Bouwen met spoed laat ik aan mijn collega Muis. Mevrouw Bouman: Ik ga toch even refereren aan hetgeen in de commissie door u gezegd is. U heeft aangegeven, nut en noodzaak, als het aanbesteed is, ja prima. Wat ik net naar voren gebracht heb, is dat u zelf zei dat het verstandig is om tussen vandaag en de begrotingsbehandeling geen structurele uitgaven te gaan doen waar een financieel gevolg aan zit. Dan zegt u nu: ik ontraad dat. Ik kan het niet meer volgen bij u. Wethouder Fortuyn: Ik weet niet of het aan mij ligt. Zoals de motie nu voor ligt, betekent dat dat we niet meer kunnen doen, niets uitgeven, geen contract aangaan, helemaal niets. Dat is niet de bedoeling. Wij hebben gewoon lopende activiteiten, die we ook werkelijk nu moeten besluiten. Als er investeringen langs komen of aanbestedingen langs komen waarvan wij zeggen: dat zou nog weleens een keer onder de knop begrotingsbezuiniging kunnen vallen, dan gaan we dat niet doen.

De heer Machielse, VVD: Ik heb een vraag aan de voorzitter. Of u de griffier zou kunnen verzoeken om een andere lezing van deze motie toe te lichten. Er staat expliciet 'nieuwe structurele uitgaven'. Ik kan het antwoord van de wethouder daar geenszins mee rijmen, dus ik zou graag een juridische toelichting van de griffier vragen over het volgens de wethouder onuitvoerbaar zijn van deze motie, wat mijns inziens niet correct is. De voorzitter: De griffier geeft hier geen uitleg, kan ik u vertellen. U kunt allen lezen wat u leest. Het is een motie, een verzoek aan het college, dus de wethouder kan dat gemotiveerd naast zich neerleggen, ook als die wordt aangenomen. Dan dient hij het te moeten motiveren, anders kunt u hem naar huis sturen. Dat is de normale procedure, zeg ik maar even. Maar in beginsel gaat het om het goed lezen van de motie. Als u denkt dat de wethouder hem niet goed leest, zult u dat in de tweede termijn moeten verduidelijken.

Wethouder Fortuyn: Ik kan u vast mee geven dat de wethouder naar huis sturen inclusief een bestuursadviseur u een bezuiniging oplevert van € 300.000 per jaar. Dus ook deze begrotingsknop zullen wij toevoegen aan de gereedheidskist. Ik heb geprobeerd het kort te houden, maar ik werd geïnterrupteerd. Ondanks de toezegging die ik aan een aantal raadsleden heb gedaan, heeft het helaas wat langer geduurd, zijn er nog vragen gekomen. Dat heeft ook te maken met die kritische blik van de stelposten. U heeft gelijk, ik heb er voldoende over gezegd. Wij zullen zeer kritisch moeten kijken want € 8 mln is heel veel geld. Dank u wel. Mevrouw Bouman: Ik kom terug op het verhogen van inkomsten. U had het wel over de toeristenbelasting, maar wij hebben nog een amendement ingediend, daar heb ik u niet over gehoord. Wethouder Fortuyn: Het verhogen van de inkomsten. Ik laat het een beetje aan de raad. Waar het om gaat, op de korte termijn kan ik het slecht invullen, slecht kan inboeken. Ik ben er niet op tegen, wat mij betreft kunt u hem ook aannemen als het maar niet zo hard is, dat ik daar in 2024 mee aan de slag moet. De subsidioloog, L3B heeft er ook al een paar keer over gesproken, via duurzaamheid hebben we ook de nodige subsidies gekregen. We krijgen via andere kanalen ook de vangnetsubsidie, daar heeft u akkoord voor gegeven, een brief over gehad, dat we dat gaan aanvragen. We hebben Horti Science, waar we

ook subsidie krijgen. Maar het kan scherper. Echter, we zijn geen Rotterdam die € 95 mln naar binnen roeit vanuit het rijk op basis van bereikbaarheid en woningbouw, want daar zitten 40 subsidioten die daar dagelijks mee bezig zijn. We moeten ook onze beperkingen kennen. Ik wil niet de verwachting scheppen, hij mag aangenomen worden, ik zeg niet hard: doe het niet. Maar ik wil wel de verwachtingen managen. Als mevrouw Bouman hier tevreden mee is, wilde ik hiermee afsluiten, mijn beantwoording in de eerste termijn.

Wethouder Cnossen: Ik zal namens het college reageren op het amendement van de PvdA, het ontzien van het sociaal domein. Het ontzien van de meest kwetsbaren in onze samenleving wordt breed gedragen in het college en in de raad, dus daar hoeven wij niet over te discussiëren. Maar als amendement beperkt u hiermee een integrale afweging, die deze raad graag wil maken op basis van alle begrotingsknoppen van lokaal beleid met meer dan minimaal wettelijke verplichtingen. Dus het college heeft de opdracht van u wel gekregen om al die knoppen in beeld te brengen. U als raad beslist, u bent aan zet. Ik wil hierbij ook het realistisch begroten in het sociaal domein noemen, waar we al een aantal jaar mee bezig zijn. Als motie kan het, maar dan zou ik zeggen: raad, het is een motie van uzelf, want u krijgt van de wethouder financiën die gereedschapskist, u moet de beslissing nemen.

Wethouder Muis: Twee moties, ik begin met de eenvoudigste, de gemeentelijke windturbine. Daar heeft u zich allemaal redelijk over uitgesproken. Een incidentele investering zou inderdaad een positieve invloed kunnen hebben op structurele energiekosten en ons klimaat. Echter, iedereen weet, het afgelopen decennium is de potentie voor windturbines in Lansingerland grondig onderzocht. Het college heeft in mei 2023 recent besloten door technische en beleidsmatige belemmeringen geen ruimte voor windenergie te zien op de onderzochte locaties. Dit waren de locaties in het zoekgebied waar de potentie al het hoogste was. Om maar aan te geven: alles daarvoor heeft nog minder potentie. De raad is hierover uitgebreid geïnformeerd met een technische toelichting en allerlei andere informatie. Bovendien is de discussie nog niet in de raad gevoerd, dus zonder mogelijke locatie vindt het college het niet verstandig om in de begroting, nog los van hoe je dat in de begroting op zal nemen, daarin opnemen dat er een windmolen wordt geplaatst. Wij ontraden daarom deze motie. Dan de motie bouwen met spoed flexwoningen voor met name onze jongeren. Daar heb ik even iets meer woorden voor. Dat komt omdat u daar met elkaar heel veel woorden voor had, maar ik zal proberen er snel doorheen te gaan. We doen in Lansingerland inderdaad ervaring op met het realiseren van flexwoningen. U heeft het allemaal zelf met eigen ogen kunnen aanschouwen, ook gezien de afgelopen periode, hoe hard daaraan is gewerkt en hoeveel tijd en energie dit de organisatie extra heeft gekost om dit voor elkaar te krijgen. Desondanks gaan we verder met een tweede locatie LOO2. Misschien is het ook even interessant om u helpen herinneren aan de vorige wethouder wonen, die al hier onderzoek naar heeft laten doen. Die heeft u in december 2021 een notitie gestuurd, de notie flexwoningen in Lansingerland, en een uitgebreide brief. Op voorhand lijkt het me niet verstandig om dingen dubbel te doen of over te doen. Ik kom er aan het eind op terug. LOO1 heb ik genoemd, daar zijn 78 plekken voor spoedzoekers, waaronder ook starters en jongeren. Wel natuurlijk met specifieke omstandigheden, maar ook voor starters en jongeren. Ook op LOO2 komen er woningen voor spoedzoekers, waaronder starters. Het is al door verschillenden aangehaald, mevrouw Den Heijer en de heer Azzouzi: flex is tijdelijk, de locatie is tijdelijk voor 10 jaar en nog eens 10 jaar, maar voor degenen die het huren is het nog tijdelijker. Ze krijgen contracten voor 2 jaar, dus het is geen duurzame oplossing. Uiteindelijk hebben die mensen een permanente woning nodig. Het is een hele kostbare manier van woningen realiseren. Starters, jongeren, ouderen, de meeste woningzoekenden zijn het meest gebaat en geholpen met permanente woningen. Als gemeente zijn we daar druk mee bezig, misschien ziet u dat niet altijd, maar richting de heer Jumelet, boter bij de vis, dit jaar leveren we verschillende projecten op. Hordijk, 25 sociale appartementen en 45 overige betaalbare, die zijn opgeleverd. Julianalaan, Bernhardlaan, 73 sociale woningen in Q3.

Sporthoeklaan de 78 flexwoningen in Q 2/3. Bij elkaar telt dat al op tot 221 sociale en betaalbare woningen. Ik kijk naar de heer Machielse, dat is nou het aanbod van wat je kan noemen het instasegment. Dan zijn we er nog niet. In Q4 slaan we een paal voor het volgende project aan de Markermeerstraat. Ik ga ze niet allemaal opnoemen, maar om aan te geven dat er heel veel komt en de grotere projecten komen daarna. Dus ook voor de mensen die op zoek zijn naar sociale of betaalbare huur komt er echt aanbod. Het gaat misschien niet snel genoeg, ik hoor dat regelmatig, waarom wel voor die of niet voor die, we proberen iedereen iets te bieden. Als het gaat om koopwoningen heeft u recent de starterslening verlengd en opgehoogd, dus dat is ook heel goed. Starters zijn niet alleen specifiek op zoek naar flex, dat is ook huur maar ook koop. Zo'n starterslening helpt daarbij. Hier zit een bruggetje naar de heer Ruijtenberg, die had het over: kun je wel een project alleen voor jongeren doen? Nee, dat kan niet, het zal altijd een combinatie moeten zijn. Het klopt wat de heer Ruijtenberg zegt: je mag 25% van de sociale huurwoningen toewijzen aan lokaal. Er is wetgeving in voorbereiding dat dat meer kan worden, maar je kunt het dus niet alleen voor die doelgroep doen. Het zal altijd in combinatie moeten met iets anders. Wat ik met heel veel woorden probeer aan te geven: we zitten er bovenop. Ik zie de motie zeker als steun, wij zien als college ook zeker de urgentie, maar een separaat onderzoek naar flexwoningen alleen voor jongeren of starters, of met name onze jongeren, het is dan de vraag wie u dan bedoelt, gaat ten koste van de capaciteit en inzet op de net geschetste projecten. Ik wil eigenlijk voorstellen aan de indieners, aangezien er dus al een onderzoek ligt, of ik de motie zo mag duiden dat wij een update geven op die eerdere verkenning, die eerdere notitie, die u eind 2021 heeft gekregen, om te kijken: wat zijn de ervaringen afgelopen jaar met flexwoningen, zodat we daar een update in geven in plaats van de opdracht te geven om een compleet nieuw onderzoek te doen. Excuses voor de lange termijn, maar dat was het.

De heer Azzouzi, PvdA: Ik wil een schorsing vragen om overleg te plegen over het amendement.

De voorzitter: Er zijn verschillende amendementen besproken, dus dat lijkt me een heel goede. Ik schors de vergadering voor 10 minuten.

Schorsing

De voorzitter: Als u allen weer plaats neemt dan heropen ik de vergadering. Ik stel voor dat we een nieuwe nulde termijn doen, een termijn 2.0 om eventuele gewijzigde moties en amendementen in te brengen, zodat we in de tweede termijn door kunnen gaan met de gewijzigde, ingetrokken moties en amendementen.

Termijn 2.0

De heer Azzouzi, PvdA: Ik wil bij deze het amendement m.b.t. zero-based intrekken en in plaats daarvan een motie indienen namens het CDA, VVD, VOOR en GL.

M2023-012 Toepassen Zero-based operatie bij opstellen meerjarenbegroting 2025-2028

De raad van de gemeente Lansingerland, in vergadering bijeen op 6 juli 2023, gehoord de beraadslaging, overwegende dat in de kaderbrief 2024-2027 negatieve saldi van de meerjarenbegroting worden gepresenteerd; de afgelopen jaren is gebleken dat er aan het einde van het jaar telkens een overschot in de jaarrekening was waardoor bezuinigingen achteraf gezien minder noodzakelijk waren; om dit te voorkomen scherp begroten noodzakelijk is en de zero based methode hiervoor kan zorgen; deze methode nu te kort dat is om door te voeren voor het begrotingsjaar 2024. Verzoekt het college om bij het opstellen van de Meerjarenbegroting 2025-2028 de zogenaamde Zero-based methode te hanteren om ervoor te zorgen dat de lucht uit de meerjarenbegroting verdwijnt.

De voorzitter: Ik constateer dus dat amendement nummer 30 is ingetrokken en dat er een motie nummer 12 is over hetzelfde onderwerp zero-based.

Tweede termijn

De heer Bik, WIJ: Ik ben ingesprongen voor de heer Jumelet, die om persoonlijke redenen naar huis is. Ik wil even de tijd nemen om alles op een rijtje te zetten, maar ik zal het daarom kort houden. M.b.t. de motie van de heer Azzouzi wachten we toch nog even op de reactie van de wethouder. Dat geeft ons ook nog even de tijd om dat te beoordelen. We hebben in de eerste termijn aangegeven, dat we v.w.b. de motie van het CDA rondom het verhogen van de inkomsten zouden kunnen instemmen als het stuk over erfpacht eruit wordt gehaald. Ik wacht even af of dat ook het geval zal zijn in de tweede termijn van het CDA. De heer Markus: Toch even over de motie die WIJ wil indienen over de flexwoningen. Ik snap niet zo goed waarom die motie alsnog ingediend wordt. Volgens mij heeft de wethouder helder aangegeven dat het onderzoek waar om gevraagd wordt al gedaan is. Als het nog een gedaan moet worden, kost het extra capaciteit en middelen en dat is juist iets in deze gemeente waar we geen overschot aan hebben. Ik snap werkelijk niet waarom die motie niet wordt ingetrokken. Kunt u aangeven waarom? De heer Bik: Als ik goed naar de wethouder heb geluisterd, hoor ik een zaken die te maken hebben met sociale huurwoningen, die worden opgeleverd, maar niet perse over jongeren. Dat is de reden. We kijken wat de raad daarvan vindt.

De heer Van Doorn, L3B: Het amendement dat een motie is geworden, wij zullen die gaan steunen. Dat heeft vooral te maken met dat we niet willen, waar we bij het college merken dat ze in die zin er wel heil in zien om zoiets te organiseren, maar dat het vooral een organisatieprobleem is, we hebben nu meerdere voorstellen liggen, de toeristenbelasting is ook zo'n voorbeeld, wij hebben hem al eens eerder ingediend met forenzenbelasting, dat zijn allemaal voorstellen die door de raad worden omarmd en uiteindelijk in de uitvoering lang zijn blijven liggen. Vandaar dat wij de motie zullen ondersteunen, zodat dit niet in de tijd wegloopt en we volgend jaar weer in een discussie zitten: het is nu te krap en geen tijd. Vandaar dat wij in die lijn mee zullen gaan. Ten aanzien van de toeristenbelasting, de argumentatie van GL is helder, volgens mij ziet de wethouder in de oplossingsfeer mogelijkheden. Ik wil bij GL in overweging geven om wat er al ligt, dat forenzenbelasting ook toeziet op hetzelfde doel om daarbij aan te sluiten, zodat we daar eensgezind achter staan en verder kunnen. Dat waren de enige 2 punten waar L3B nog geen duidelijkheid heeft gegeven. Daar wilde ik het bij laten. De heer Markus: Ik wilde het daar nog niet helemaal bij laten. Ook even over de motie flexwoningen, u bent daar mede indiener van. De wethouder geeft aan, punt 1 waar u om vraagt, dat ligt er al, het kost alleen maar extra capaciteit om dat uit te laten voeren, capaciteit die we juist niet hebben. Ik hoor graag van u waarom u vindt dat deze motie alsnog ingediend moet worden. De heer Van Doorn: Dat heeft te maken met wat ik tijdens de commissie heb gehoord als argumentatie over wat er in Lansingerland gebeurt met jongeren. Die stromen massaal uit en weg. Daarom zijn we ook ramingen naar beneden aan het bijstellen, wat invloed heeft op inkomsten. Ik vind het belangrijk dat deze doelgroep, met name deze doelgroep extra veel aandacht krijgt. We moeten echt oplossingen bedenken, zodat we ze hier houden. Niet alleen voor die aantallen, maar in de volle breedte. Jongeren lopen hier weg, dat moet stoppen, ik wil daar oplossingen voor. Vandaar dat we dat hoog prioriteren en handhaven we de motie in deze vorm.

Mevrouw Bouman, CDA: Allereerst even reagerend op mijn linker buurman t.a.v. de inkomsten. Er was een voorstel bij u gedaan om dat te splitsen om er het e.e.a. uit te halen. Dat zullen we niet doen, we blijven gewoon bij ons amendement. Dan ga ik even verder. De woonlasten, ik heb de wethouder gehoord, akkoord. De stelposten blijven akkoord. De voorzieningen, daar zullen we tegen stemmen van de PvdA. De motie over zero-based zullen we ondersteunen, dat hebben we naar voren gebracht. De toeristenbelasting, daar zijn wij tegen. We wachten af wat er allemaal

door de wethouder naar voren gaat komen, dat zal dan wel in 2024 zijn, nu geen tijd, dus we zijn daar tegen. Flexwoningen, e.e.a. gehoord hebbend, wij zijn wel voor flexwoningen. We hebben ook gehoord dat er nog het e.e.a. komt, dat er een onderzoek is. Het kost allemaal tijd, maar laat onverlet dat wij toch mee gaan. Dan de windturbines, daar zijn wij tegen het e.e.a. gehoord hebbend van de wethouder. De pauzeknop, daar zijn wij voor, want dat hebben we zo ingediend. Dank u.

De heer Machielse, VVD: Solide financieel beleid is nodig, want alleen dat zorgt voor lokale lasten en zo zullen we ook stemmen. Dank u wel.

Mevrouw Den Heijer, D66: Ik heb ook niet zoveel toe te voegen. Wij zullen tegen de meeste moties en amendementen stemmen omdat we niet vinden dat die een goede aanvulling zijn op wat voor ligt. Of eigenlijk feitelijk geen kaders mee geven of feitelijk overbodig zijn, gezien de antwoorden die het college ons heeft mee gegeven. Sommige amendementen willen we amendementen vreemd noemen, omdat ze weinig kaderstellend zijn en ook niet heel veel toevoegen aan deze begroting op dit moment. Daar wil ik het bij laten.

De heer Markus, CU: Ik wil even aanhaken bij het woordje vreemd. Wij vinden het erg vreemd dat een motie rondom flexwoningen toch wordt ingediend ondanks hetgeen de wethouder aangaf. Sterker nog, hij zegde nog toe dat hij een presentatie wil houden om te vertellen wat er allemaal al niet gebeurt op het gebied van jongeren en huisvesting. Jammer, want we gaan hiermee weer allemaal capaciteit in het huis verbruiken aan dingen die nutteloos zijn of er al liggen. Dus dat is jammer. Wij zullen tegen deze motie stemmen, niet omdat wij vinden dat er iets aan dit onderwerp moet gebeuren, maar omdat wij vooral vinden dat er al veel gebeurt en dat eerst maar eens moeten aan horen. Dan nog over zero-based begroten. Het amendement is ingetrokken, de motie zullen wij van harte ondersteunen. Dank u wel.

De heer Ruijtenberg, GL: Er zijn nog een paar dingen waar we de mening van de wethouder over willen. De motie over flexwoningen van WIJ, ook na het beluisteren van de beoordeling van de wethouder zijn we daar tegen, dus wij zullen niet voor gaan. Ik was vergeten in de eerste termijn, dat krijg je als je het uit je hoofd doet, om een oordeel te geven over het verhogen van inkomsten van het CDA. Daar zullen we voor stemmen. Die zien we min of meer in dezelfde lijn als onze eigen toeristenbelasting en andere dingen. Stelpost, had ik al genoemd, daar zijn we voor. Sociaal domein, we tekenen nog steeds mee, die muur vinden wij belangrijk, wij willen helemaal niet overwegen of we op mensen in een penibele situatie gaan bezuinigen, daar willen we van af blijven. De motie zero-based gaan we mee tekenen, dus daar zijn we voor. De pauzeknop, wij hadden gezegd: oordeel college. Daar gaan wij tegen stemmen n.a.v. de beantwoording van de wethouder. We zien daar teveel haken en ogen. Dan onze eigen motie en amendementen. Ondanks de positieve bewoordingen, als ik even heb geturfd, hij zou het misschien net of net niet halen, het amendement over toeristenbelasting. Ik heb de wethouder heel duidelijk horen praten over dat hij hem eigenlijk omarmt, hij ziet hem als ondersteuning, maar dat het nu te snel in de tijd is. Gezien die positiviteit en de keiharde toezegging ga ik hem niet ter stemming brengen. De toezegging is wat ons betreft voldoende. Mevrouw Bouman: U bedoelt ingetrokken? De heer Ruijtenberg: Ja, sorry, ik hoor net van de heer Markus dat ik me versprak. Ja, inderdaad. De toezegging is voldoende daarin. Dan onze motie over de windturbines. Ik begrijp na de gesprekken dat die misschien wat te vroeg in de tijd komt. Qua windmolens zijn we een omgekeerde Don Quichot, we strijden er niet tegen, maar we strijden er voor. Dat zullen we blijven doen, dus het komt wel terug maar niet op dit moment.

De heer Azzouzi, PvdA: Heel kort. Over de amendementen en moties heb ik in mijn eerste termijn iets gezegd. Ons eigen amendement het sociaal domein ontzien, we hebben het antwoord van de

wethouder gehoord en van de andere fracties, maar we moeten hier keuzes maken, dus we laten hem in stemming brengen. Dan gaan wij onze keuzes maken.

Mevrouw Van Olst, VOOR: Ik heb geen nadere veranderingen.

Beantwoording college

Wethouder Fortuyn: De motie die ingediend is door de PvdA, in plaats van een amendement is het een motie geworden, waarin vanaf 2025 dit serieus aangepakt moet worden. Ik kan melden, dat wij dat inmiddels als college willen omarmen. Ik oktober of november van dit jaar, voor het sluiten van dit jaar, willen wij met een raadsvoorstel komen om te bezien hoe we dat exact gaan aanvliegen. Dan hebben we de goede, inhoudelijke discussie. Ik heb overleg gehad met de afdeling financiën en we komen met een raadsvoorstel of een bespreekpunt, even kijken hoe we het doen, we gaan het in ieder geval bespreken. Dan gaan we het inrichten voor 2025, dus wat mij betreft kunt u hem omarmen.

De voorzitter: Dan zijn we aan het eind van de behandeling en gaan wij over naar de stemming. Ik inventariseer even voor u, ook ter controle, dan weet u ook hoe we gaan stemmen. Eerst de amendementen in beginsel op volgorde van de nummering. Dat is nu nog nummer 25, 26, 27 en nummer 31. Dat is correct? De andere amendementen zijn ingetrokken? Ja, niemand protesteert. Dan het voorstel. Dan de 3 moties op volgorde nummer 9, 10 en 12. In die volgorde gaan wij stemmen. Ja, we zijn er klaar voor.

A2023-025 Verhogen inkomsten

De voorzitter: 21 voor, 7 tegen. Deze is aangenomen.

A2023-026 Woonlastenverhoging als laatste optie

De voorzitter: 20 voor, 8 tegen. Die is aangenomen.

A2023-027 Vrij laten vallen stelpost herverdeeffect

De voorzitter: Met algemene stemmen aangenomen.

A2023-031 Geen bezuinigingen op voorzieningen voor de meest kwetsbare inwoners in het sociaal domein

De voorzitter: 2 voor, 26 tegen. Die is verworpen.

Het voorstel zelf: kaderbrief 2024 - 2027

De voorzitter: (...)

M2023-009 Bouw met spoed flexwoningen voor met name onze jongeren

De voorzitter: Voor 20, tegen 8. Deze is aangenomen.

M2023-010 Pauzeknop nieuwe structurele uitgaven

De voorzitter: 9 voor, 19 tegen. De motie is verworpen.

M2023-012 Toepassen Zero-based operatie bij opstellen meerjarenbegroting 2025-2028

De voorzitter: Met algemene stemmen aangenomen.

De voorzitter: Daarmee zijn we aan het eind van het bespreekpunt, de kaderbrief.

7. Hamerstukken:

7.a Zomerrapportage 2023

De voorzitter: Die ga ik afhameren.

8. Sluiting

De voorzitter, om 23.00 uur: En daarmee zijn we aan het einde van de vergadering. Dank u voor al uw inspanningen. Goedenavond.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van

Griffier,

Voorzitter,

drs. Eveline Hamelink-van Rens

drs. Pieter van de Stadt

Verslag opgesteld door Marianne Jansen, Lothassa Secretarie, met behulp van geluidsopname.